

Hodnotenie uplatňovania princípov SBA

Záverečná správa z kvantitatívneho prieskumu
medzi malými a strednými podnikateľmi

január - február 2013

Hodnotenie uplatňovania princípov SBA

Prieskum realizovala agentúra FOCUS na základe zadania Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania

OBSAH

ÚVOD	4
1. PODPORA PODNIKANIA (PRINCÍP Č.1)	8
1.1. HODNOTENIE PODMIENOK NA PODNIKANIE	8
1.2. ZMENA PODMIENOK NA PODNIKANIE V PRIEBEHU PREDCHÁDZAJÚCICH DVOCH ROKOV	9
1.3. VYUŽITIE PODPORY Z PODPORNÝCH PROGRAMOV A INICIATÍV NADSME.....	12
2. NAJSKÔR MYSLIEŤ V MALOM (PRINCÍP Č.3).....	15
2.1. NADMERNÁ REGULÁCIA PODNIKANIA AKO PREKÁŽKA PRE PODNIKANIE	15
2.2. HODNOTENIE VÝVOJA ADMINISTRATÍVNEJ ZÁŤAŽE PODNIKANIA	17
3. ÚSTRETOVÁ VEREJNÁ SPRÁVA (PRINCÍP Č.4).....	19
3.1. HODNOTENIE ÚROVNE ELEKTRONICKEJ KOMUNIKÁCIE S ORGÁNMI VEREJNEJ A ŠTÁTNEJ SPRÁVY	19
4. ŠTÁTNA POMOC A VEREJNÉ OBSTARÁVANIE (PRINCÍP Č.5).....	21
4.1. HODNOTENIE MOŽNOSTÍ ZÍSKAŤ FINANČNÉ ZDROJE Z PODPORNÝCH PROGRAMOV	21
4.2. VYUŽITIE VEREJNEJ FINANČNEJ PODPORY V PRIEBEHU PREDCHÁDZAJÚCICH DVOCH ROKOV	23
5. PRÍSTUP K FINANCOVANIU, VČASNÉ ÚHRADY (PRINCÍP Č.6)	26
5.1. PRIEMERNÁ DOBA ÚHRADY POHLADÁVOK/ FAKTÚR.....	26
6. JEDNOTNÝ TRH A INTERNACIONALIZÁCIA (PRINCÍPY Č.7 A Č.10)	28
6.1. REALIZÁCIA OBCHODNÝCH MOŽNOSTÍ V ZAHRANIČÍ.....	28
6.2. VYUŽITIE NEJAKÉHO DRUHU VEREJNEJ PODPORY PRE ZAHRANIČNO- OBCHODNÉ AKTIVITY.....	31
7. ZRUČNOSTI A INOVÁCIE (PRINCÍPY Č.8).....	35
7.1. SPOKOJNOSŤ S ÚROVŇOU VEREJNEJ PODPORY PRE ZAVÁDZANIE INOVÁCIÍ	35
7.2. SNAHA O ZÍSKANIE FINANČNÝCH ZDROJOV Z PODPORNÝCH PROGRAMOV NA REALIZÁCIU INOVAČNÝCH AKTIVÍT	37

8.ŽIVOTNÉ PROSTREDIE (PRINCÍPY Č.9)	40
8.1. VYUŽITIE VEREJNEJ PODPORY NA PRESADZOVANIE EFEKTÍVNEJŠIEHO VYUŽÍVANIA ZDROJOV/ PODPORU EKOLOGICKÝCH PRODUKTOV A SLUŽIEB.....	40
9.VYBRANÉ CHARAKTERISTIKY OSLOVENÝCH PODNIKATEĽOV	43
9.1. PRÁVNA FORMA.....	43
9.2. POČET ZAMESTNANCOV	43
9.3. HLAVNÁ AKTIVITA	44
9.4. KRAJ SÍDLA.....	44
METODIKA PRIESKUMU	45
ZHRNUTIE	46
PRVOSTUPŇOVÉ TRIEDENIE ÚDAJOV	50
ZOZNAM GRAFOV	58
ZOZNAM TABULIEK	59
DOTAZNÍK	60

ÚVOD

Small Business Act (SBA) – Zákon o malých a stredných podnikoch (MSP) je komplexný rámec, ktorý sa zaoberá politikou malého a stredného podnikania v celej Európskej únii a jej členských štátoch. Bol pripravený s cieľom pomôcť v naplňaní Lisabonskej stratégie (resp. stratégie Európa 2020) a s cieľom vytvoriť z Európy najkonkurencieschopnejšiu ekonomiku sveta. Slovenská republika sa v roku 2008 v rámci opatrení proti hospodárskej kríze zaviazala k vykonávaniu akčného plánu pre iniciatívu SBA. Hlavnými cieľmi SBA sú zlepšiť celkový politický prístup k podnikaniu, znížiť byrokráciu, zlepšiť prístup k finančným prostriedkom pre SMP a poskytnúť MSP rovnakú šancu vo verejných obstarávaníach. Tieto hlavné ciele boli ďalej rozpracované do desiatich základných princípov:

1. Vytvoriť prostredie, v ktorom je podnikanie docenené.
2. Uistenie sa, že čestní podnikatelia, ktorí zbankrotovali, dostanú druhú šancu.
3. Prenesenie princípov „Najprv myslí v malom“ do všetkých oblastí legislatívy.
4. Prispôsobenie verejnej správy pre potreby malých podnikov.
5. Prispôsobenie nástrojov verejnej správy pre potreby MSP, najmä pri podieľaní sa na verejnom obstarávaní a zlepšení využitia štátnej pomoci.
6. Zjednodušiť malým a stredným podnikom prístup k financovaniu a rozvinúť právne a podnikateľské prostredie podporujúce včasné úhrady, ktoré sú súčasťou obchodných transakcií.
7. Pomôcť malým a stredným podnikom viac získať z príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh.
8. Propagovať pokrok a inovácie vo všetkých formách.
9. Podporiť mikro podniky, aby environmentálne výzvy chápali, ako príležitosti.
10. Umožniť malým podnikom, aby profitovali z rastu trhov.

A práve mapovanie situácie v oblasti jednotlivých princípov SBA a hodnotenie ich uplatňovania bolo hlavným cieľom reprezentatívneho kvantitatívneho prieskumu názorov predstaviteľov malých a stredných podnikov, vrátane fyzických osôb - podnikateľov.

Konkrétne sa prieskum zameriaval na hodnotenie uplatňovania nasledujúcich princípov:

1. podpora podnikania; 3. najskôr myslieť v malom; 4. ústretová verejná správa; 5. štátna pomoc a verejné obstarávanie; 6. prístup k financovaniu, včasné úhrady; 7. jednotný trh; 8. zručnosti a inovácie; 9. životné prostredie; 10. internacionalizácia.

Prieskum bol realizovaný formou telefonických rozhovorov v období od 21. januára do 6. februára 2013 na celkovej vzorke 1000 malých a stredných podnikateľov. Respondentmi boli kompetentné osoby rozhodovacou právomocou – teda majitelia firiem, generálni riaditelia, výkonní riaditelia a finanční riaditelia.¹

¹ Podrobnejšie informácie o vzorke a spôsobe jej výberu nájde čitateľ v kapitole METODIKA PRIESKUMU na str. 44

Nasledujúce tabuľky prinášajú prehľad štruktúry skúmanej vzorky malých a stredných podnikov z hľadiska ich právnej formy, veľkostnej kategorizácie podnikov podľa počtu zamestnancov, hlavného druhu činnosti (podľa klasifikácie NACE rev. 2) a krajského členenia.

Skúmané podniky podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti

Právna forma podniku	v %
živnostník	30,0
spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.)	59,4
akciová spoločnosť (a.s.)	6,6
družstvo	2,1
iná forma	1,9

Právna forma približne 6 z 10 skúmaných podnikov (59,4%) je spoločnosť s ručením obmedzeným (s.r.o.). Nasledujú živnostníci (30%), akciové spoločnosti – a.s. (6,6%) a družstvá (2,1%). 1,9% podnikov uviedlo, že má inú právnu formu ako napr. komanditná či obchodná spoločnosť.

Skúmané podniky podľa veľkosti z hľadiska počtu zamestnancov

Veľkosť podniku podľa počtu zamestnancov	v %
0 - 9 zamestnancov – mikro podniky	55,0
10 - 49 zamestnancov – malé podniky	25,0
50 - 249 zamestnancov – stredné podniky	20,0

Viac ako polovica (55,0%) skúmaných podnikov z hľadiska počtu zamestnancov spadá do kategórie 0 - 9 zamestnancov. Štvrtina (25,0%) podnikov vo vzorke zamestnáva 10 - 49 zamestnancov a pätina podnikov (20,0%) zamestnáva 50 - 249 zamestnancov.

Skúmané podniky podľa sídla firmy z hľadiska krajského členenia

Kraj sídla podniku	v %
Bratislavský	30,1
Trnavský	10,2
Trenčiansky	9,2
Nitriansky	10,2
Žilinský	12,0
Banskobystrický	8,1
Prešovský	10,1
Košický	10,1

Najväčšia časť skúmaných podnikov vo vzorke má sídlo v Bratislavskom kraji (30,1%). Zastúpenie ostatných krajov sa pohybuje na úrovni desiatich percent s maximálnou odchýlkou $\pm 2\%$.

Skúmané podniky podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti (podrobné členenie)

Hlavný druh ekonomickej činnosti podľa SK NACE Rev.2	v %
A. Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	3,8
B. Ťažba a dobývanie	0,2
C. Priemyselná výroba	11,8
D. Dodávka elektriny a plynu	0,2
E. Dodávka vody a odpady	0,4
F. Stavebníctvo	12,5
G. Veľkoobchod a maloobchod	28,7
H. Doprava a skladovanie	2,8
I. Ubytovacie a stravovacie služby	4,1
J. Informácie a komunikácia	4,8
K. Finančné a poisťovacie činnosti	1,0
L. Činnosti v oblasti nehnuteľností	3,9
M. Odborné, vedecké, technické činnosti	14,8
N. Administratívne služby	5,1
P. Vzdelávanie	0,0
Q. Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1,0
R. Umenie, zábava a rekreácia	1,5
S. Ostatné činnosti	1,6

Skúmané podniky podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti (hrubšie členenie)

Odvetvie	v %
Pôdohospodárstvo (sekcia A)	3,8
Priemysel (sekcie B, C, D, E)	12,6
Stavebníctvo (sekcia F)	12,5
Obchod (sekcia G)	28,7
Doprava/ informácie/ komunikácie (sekcie H, J)	7,6
Ubytovanie a stravovanie (sekcia I)	4,1
Obchodné služby (sekcie K, L, M, N)	24,8
Ostatné služby (sekcie P, Q, R, S)	5,9

Medzi dominantné sektory medzi podnikmi v skúmanej vzorke patria obchod (28,7%), obchodné služby (24,8%), priemyselná výroba (12,6%) a stavebníctvo (12,5%).

Výsledky prieskumu

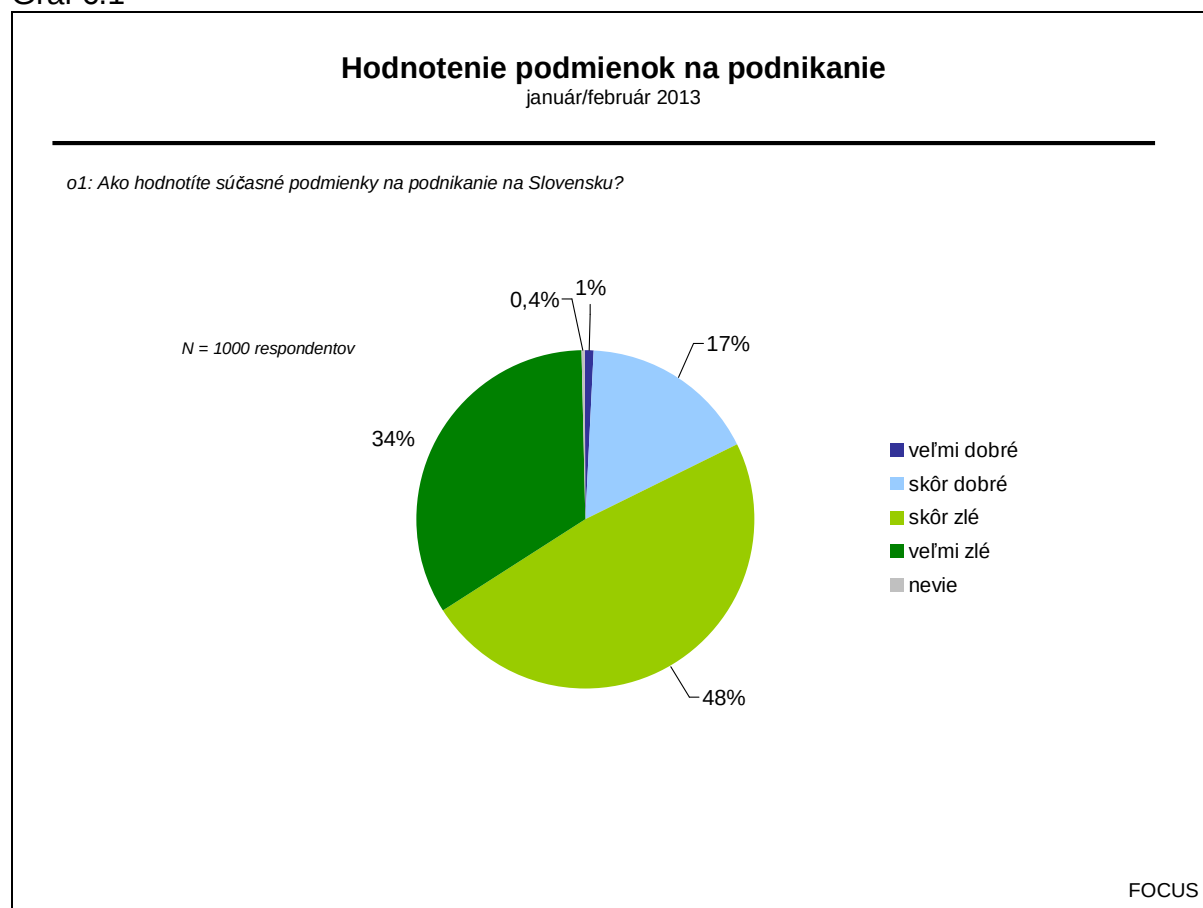
1. PODPORA PODNIKANIA (PRINCÍP Č.1)

1.1. Hodnotenie podmienok na podnikanie

Necelá pätina oslovených malých a stredných podnikateľov (18%) hodnotí súčasné podmienky na podnikanie na Slovensku ako dobré. Pritom ako veľmi dobré ich hodnotí 1% opýtaných a ako skôr dobré 17% oslovených podnikov.

Naopak, ako celkovo zlé hodnotí súčasné podmienky na podnikanie až 82% skúmaných podnikateľov. Pritom ako veľmi zlé ich hodnotí tretina oslovených podnikov (34%) a ako skôr zlé približne polovica (48%) opýtaných.²

Graf č.1³

² Celkovo negatívnejšia naladenosť malých a stredných podnikateľov, môže súvisieť aj s tým, že od nového roku 2013 platia viaceré zmeny v daňovej a odvodovej oblasti, ktoré malých a stredných podnikateľov negatívne zasiahnu.

³ Z dôvodu zaokrúhľovania sa môže súčet odpovedí v grafe líšiť od 100% o $\pm 1\%$. Toto upozornenie platí aj pre ďalšie grafy v tejto správe.

Celkovo **pozitívnejšie** (veľmi + skôr dobré), ako je celoslovenský priemer (18%), **hodnotia súčasné podmienky na podnikanie na Slovensku** predstavitelia akciových spoločností (26%), družstiev (24%), opýtaní v stredných podnikoch s 50-249 zamestnancami (27%) a oslovení z Bratislavského kraja (23%).

Naopak, celkovo **negatívnejšie** (veľmi + skôr zlé), ako je celoslovenský priemer (82%), **hodnotia súčasné podmienky na podnikanie na Slovensku** živnostníci (86%), predstavitelia mikro podnikov s 0-9 zamestnancami (84%), oslovení v sektore stavebníctva (87%) a respondenti z Trenčianskeho kraja (90%).⁴

Tab.1

Hodnotenie súčasných podmienok na podnikanie na Slovensku podľa vybraných charakteristík podnikateľov						
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Ako hodnotíte súčasné podmienky na podnikanie na Slovensku? Sú podľa vás:				
		veľmi dobré	skôr dobré	skôr zlé	veľmi zlé	nevie
CELÁ VZORKA		0,7	17,2	47,8	33,9	0,4
PRÁVNÁ FORMA	živnostník		13,3	41,0	45,0	0,7
	s.r.o.	1,0	18,0	50,5	30,5	
	a.s.	1,5	24,2	57,6	16,7	
	družstvo		23,8	42,9	28,6	4,8
	iná forma		21,1	42,1	31,6	5,3
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	0,5	14,5	44,2	40,2	0,5
	10 až 49 zamestnancov	0,8	16,4	50,0	32,4	0,4
	50 až 249 zamestnancov	1,0	25,5	55,0	18,5	
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo		21,1	55,3	23,7	
	priemysel		20,6	52,4	26,2	0,8
	stavebníctvo		12,0	39,2	48,0	0,8
	obchod	1,0	18,5	46,0	34,1	0,3
	doprava, informácie	1,3	13,2	57,9	27,6	
	ubytovanie, stravovanie		14,6	51,2	34,1	
	obchodné služby	1,2	16,9	46,0	35,5	0,4
	ostatné služby		20,3	52,5	27,1	
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	1,0	21,6	47,2	30,2	
	Trnavský		16,7	50,0	32,4	1,0
	Trenčiansky	1,1	7,6	52,2	38,0	1,1
	Nitriansky		15,7	52,0	32,4	
	Žilinský	1,7	15,0	41,7	41,7	
	Banskobystrický		18,5	50,6	30,9	
	Prešovský	1,0	18,8	41,6	37,6	1,0
	Košický		14,9	50,5	33,7	1,0

⁴ Pod výrazom „častejšie“ máme pri tomto type popisu v celej správe na mysli štatisticky významne vyšší podiel respondentov

1.2. Zmena podmienok na podnikanie v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov

Len **2% respondentov** uviedli, že sa **podmienky na podnikanie v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov zmenili k lepšiemu**.

Naopak, až **takmer 8 z 10 (78%) oslovených podnikateľov** uviedlo, že **podmienky na podnikanie sa v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov zhoršili**.

Pätina (20%) oslovených podnikateľov konštatovala, že sa **podmienky na podnikanie v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nezmenili** (sú rovnaké ako predtým).

Graf č.2

Štatistická analýza kategórie „**lepšie**“ nie je z dôvodu jej nízkej absolútnej početnosti vo vzorke spoľahlivá. Výsledky však naznačujú, že ako lepšie, oproti celoslovenskému priemeru (2%), **hodnotia** súčasné **podmienky na podnikanie** častejšie predstavitelia akciových spoločností (5%), družstiev (5%), oslovení zo sektorov pôdohospodárstvo (8%), ubytovanie a stravovanie (5%).

Ako **horšie**, oproti celoslovenskému priemeru (78%), **hodnotia** súčasné **podmienky na podnikanie** častejšie živnostníci (82%), oslovení zo sektorov stavebníctvo (84%), doprava a informácie (86%) a respondenti z Trenčianskeho kraja (85%).

Ako **nezmenené**, oproti celoslovenskému priemeru (20%), **hodnotia** súčasné **podmienky na podnikanie** častejšie predstavitelia akciových spoločností (29%), družstiev (29%) a oslovení zo sektoru pôdohospodárstvo (29%).

Tab.2

Zmena podmienok na podnikanie v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podľa vybraných charakteristík podnikateľov					
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Zmenili sa podľa vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podmienky na podnikanie?			
		zmenili, teraz sú lepšie	zmenili, teraz sú horšie	podmienky sú rovnaké ako predtým	nevie
CELÁ VZORKA		1,6	78,3	19,9	0,2
PRÁVNA FORMA	živnostník	2,3	81,7	16,0	
	s.r.o.	0,5	79,1	20,2	0,2
	a.s.	4,5	65,2	28,8	1,5
	družstvo	4,8	66,7	28,6	
	iná forma	10,5	57,9	31,6	
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	1,8	80,0	18,0	0,2
	10 až 49 zamestnancov	0,4	78,4	21,2	
	50 až 249 zamestnancov	2,5	73,5	23,5	0,5
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	7,9	63,2	28,9	
	priemysel	1,6	74,6	23,8	
	stavebníctvo	2,4	84,0	13,6	
	obchod	1,4	78,4	19,5	0,7
	doprava, informácie		85,5	14,5	
	ubytovanie, stravovanie	4,9	75,6	19,5	
	obchodné služby	0,8	77,4	21,8	
	ostatné služby		79,7	20,3	
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	1,3	75,4	22,9	0,3
	Trnavský	2,0	80,4	17,6	
	Trenčiansky	1,1	84,8	14,1	
	Nitriansky	1,0	79,4	19,6	
	Žilinský	3,3	80,8	15,8	
	Banskobystrický	1,2	80,2	18,5	
	Prešovský	2,0	77,2	20,8	
	Košický	1,0	74,3	23,8	1,0

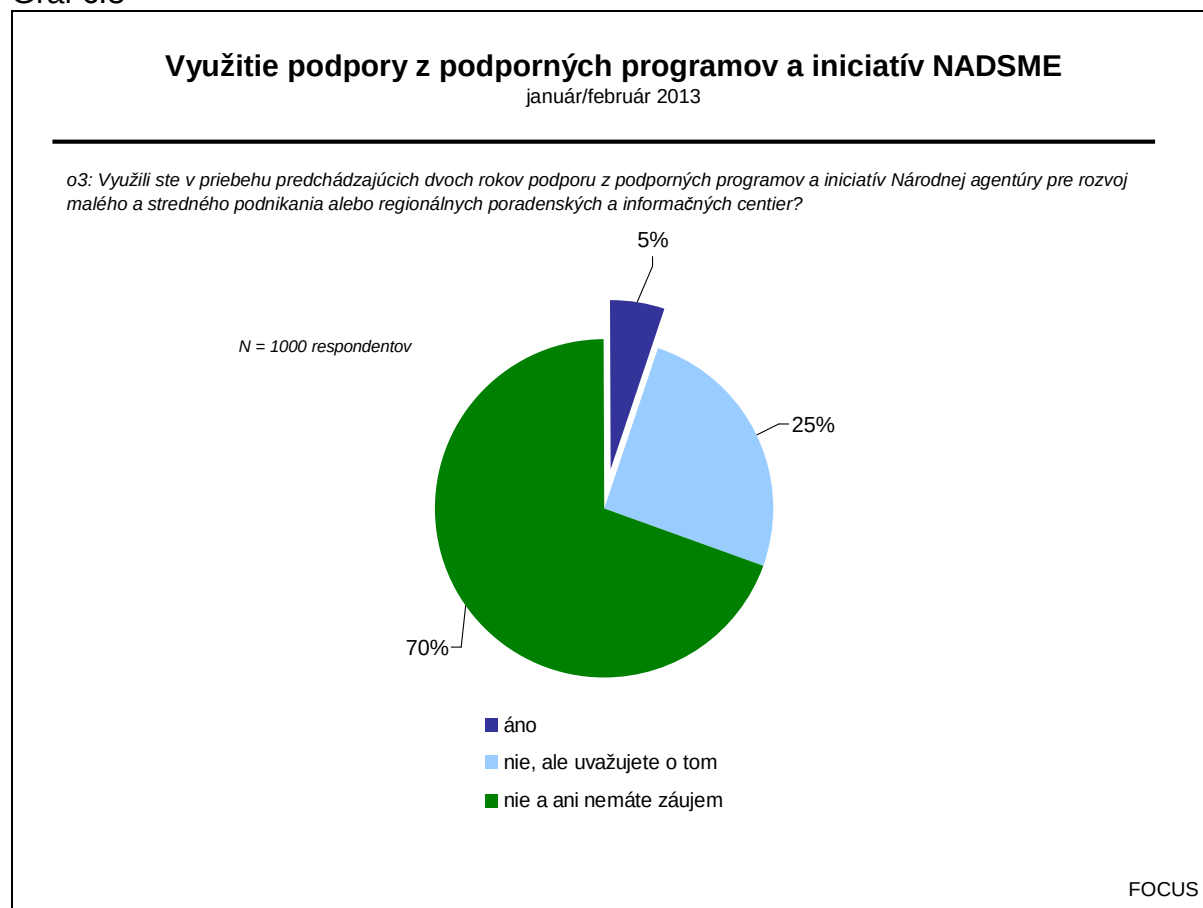
1.3. Využitie podpory z podporných programov a iniciatív NADSME

Celkovo **5% respondentov** deklarovalo, že **v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov využili podporu z podporných programov Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania** alebo regionálnych poradenských a informačných centier.

Štvrtina oslovených podnikateľov (25%) uviedla, že síce takúto podporu nevyužili, ale **uvažujú o tom**.

7 z 10 respondentov (70%) odpovedalo, že takúto **podporu nevyužili a ani v budúcnosti o ňu nemajú záujem**.

Graf č.3

Využitie podpory z podporných programov a iniciatív NADSME alebo regionálnych poradenských informačných centier častejšie, než celoslovenský priemer (5%), deklarovali predstavitelia družstiev (24%), oslovení zo sektorov pôdohospodárstvo (24%), priemysel (13%) a respondenti zo Žilinského (9%) a Prešovského (9%) kraja.

Záujem o využitie podpory v budúcnosti (i keď tak v predchádzajúcich dvoch rokoch neurobili), v porovnaní s celoslovenským priemerom (25%), častejšie deklarovali mikro podniky s 0-9 zamestnancami (28%), oslovení zo sektorov priemysel (32%), doprava a informácie (33%), respondenti z Trenčianskeho (29%), Prešovského (30%) a Košického (29%) kraja.

Úplný nezáujem o využitie takejto podpory ani v budúcnosti, v porovnaní s celoslovenským priemerom (70%), častejšie deklarovali predstavitelia akciových spoločností (79%), oslovení zo stredných podnikov s 50-249 zamestnancami (77%), zástupcovia zo sektoru obchodné služby (77%) a respondenti z Bratislavského kraja (80%).

Tab.3

Využitie podpory z podporných programov a iniciatív NADSME alebo regionálnych poradenských a informačných centier v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podľa vybraných charakteristík podnikateľov				
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013				
Využili ste v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podporu z podporných programov a iniciatív Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania alebo regionálnych poradenských a informačných centier?				
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov				
		áno	nie, ale uvažujete o tom	nie a ani nemáte záujem
CELÁ VZORKA		5,2	25,3	69,5
PRÁVNA FORMA	živnostník	5,0	28,0	67,0
	s.r.o.	4,4	24,6	71,0
	a.s.	7,6	13,6	78,8
	družstvo	23,8	28,6	47,6
	iná forma	5,3	42,1	52,6
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	4,0	27,8	68,2
	10 až 49 zamestnancov	7,2	26,0	66,8
	50 až 249 zamestnancov	6,0	17,5	76,5
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	23,7	23,7	52,6
	priemysel	12,7	31,7	55,6
	stavebníctvo	4,0	21,6	74,4
	obchod	2,4	27,9	69,7
	doprava, informácie	3,9	32,9	63,2
	ubytovanie, stravovanie	7,3	19,5	73,2
	obchodné služby	3,2	20,2	76,6
	ostatné služby	1,7	23,7	74,6
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	1,3	18,3	80,4
	Trnavský	4,9	27,5	67,6
	Trenčiansky	6,5	29,3	64,1
	Nitriansky	5,9	27,5	66,7
	Žilinský	9,2	27,5	63,3
	Banskobystrický	4,9	28,4	66,7
	Prešovský	8,9	29,7	61,4
	Košický	6,9	28,7	64,4

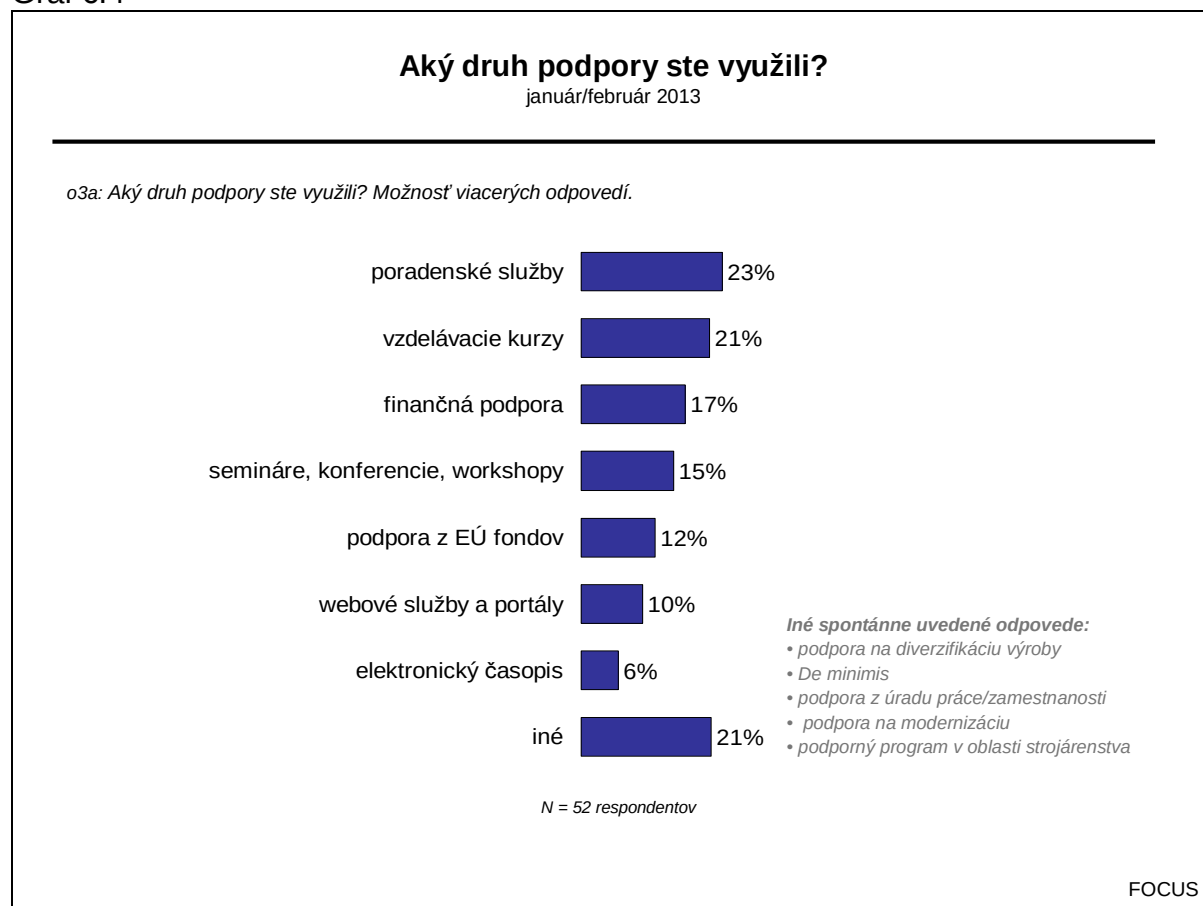
Celkovo 5% podnikateľov uviedlo, že v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov využili podporu z podporných programov Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania alebo regionálnych poradenských a informačných centier. V absolútnom vyjadrení to predstavuje 52 respondentov.

Najčastejšie títo podnikatelia pritom využili **poradenské služby** (23%) a **vzdelávacie kurzy** (21%).

Ďalšia necelá pätina podnikateľov, ktoré v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov využili podporu z podporných programov NADSME, uviedla **finančnú podporu** (17%) a **semináre, konferencie, prípadne workshopy** (15%).

Približne desatina podnikateľov alebo menej ako desatina tiež uviedla nasledujúcu formu podpory: podpora z EÚ fondov (12%), webové služby a portály www.MSPOnline.sk alebo www.ObchodnyPartner.sk (10%). 6% opýtaných uviedlo elektronický časopis Podnikanie.

Graf č.4

2. NAJSKÔR MYSLEŤ V MALOM (PRINCÍP Č.3)

2.1. Nadmerná regulácia podnikania ako prekážka pre podnikanie

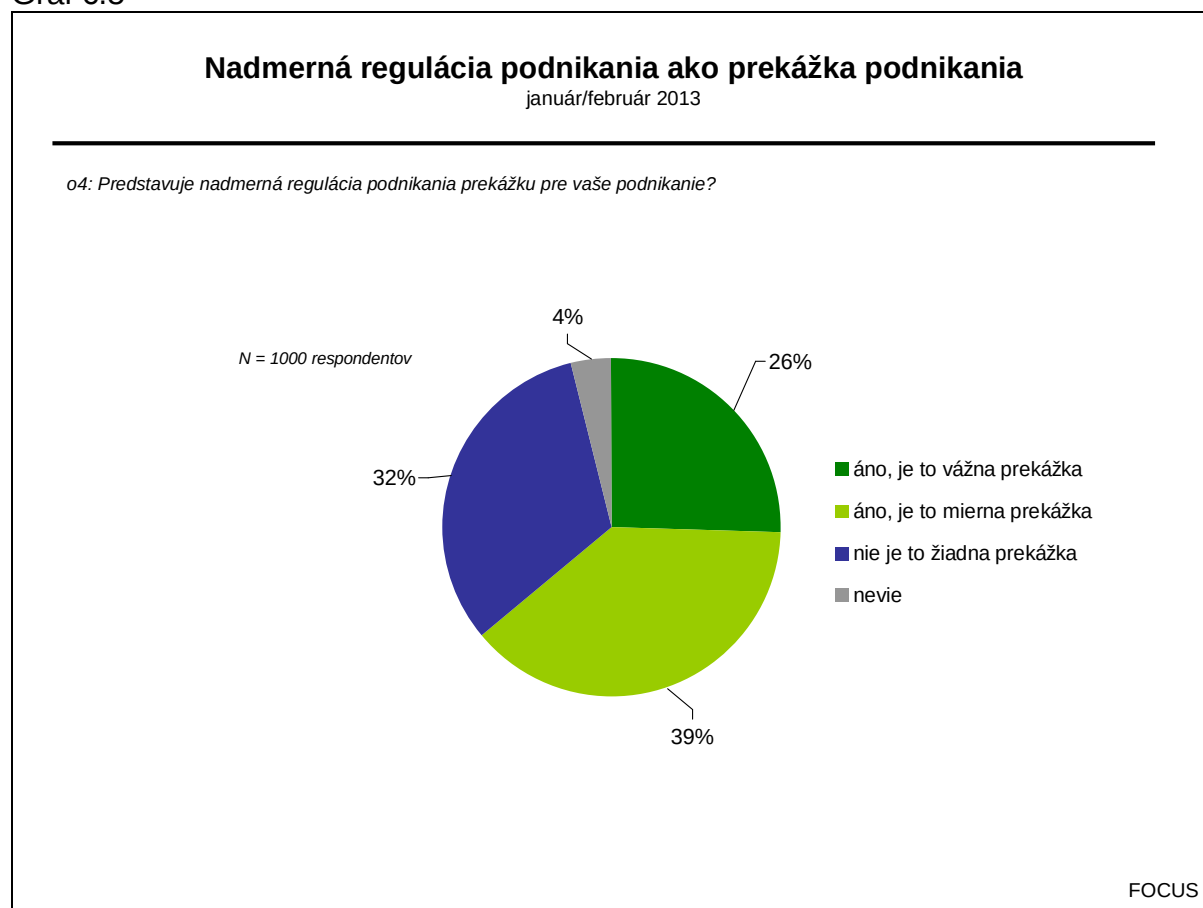
Viac ako štvrtina oslovených podnikateľov (26%) uviedla, že nadmerná regulácia podnikania predstavuje pre ich podnikanie **vážnu prekážku**.

Ďalší 4 z 10 (39%) podnikateľov uviedli, že nadmerná regulácia podnikania pre nich predstavuje **miernu prekážku**.

Tretina (32%) oslovených podnikateľov odpovedala, že nadmerná regulácia podnikania **nepredstavuje pre ich podnikanie žiadnu prekážku**.

4% podnikateľov sa nevedeli k otázke vyjadriť.

Graf č.5

To, že **nadmerná regulácia podnikania je vážnou prekážkou pre podnikanie** uviedli, v porovnaní s celoslovenským priemerom (26%), častejšie oslovení zo sektoru doprava a informácie (37%) a respondenti z Bratislavského kraja (32%).

Za **miernu prekážku** to, v porovnaní s celoslovenským priemerom (39%), častejšie považujú respondenti z Košického kraja (46%).

Ako **žiadnu prekážku** to, v porovnaní s celoslovenským priemerom (32%), častejšie vnímajú predstavitelia akciových spoločností (44%) a družstiev (38%), oslovení zo sektorov pôdohospodárstvo (42%), stavebníctvo (40%) a respondenti z Prešovského kraja (39%).

Tab.4

Nadmerná regulácia podnikania ako prekážka pre vaše podnikanie podľa vybraných charakteristík podnikateľov					
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Predstavuje nadmerná regulácia podnikania prekážku pre vaše podnikanie?			
		áno, je to vážna prekážka	áno, je to mierna prekážka	nie je to žiadna prekážka	nevie
CELÁ VZORKA		25,5	38,5	32,2	3,8
PRÁVNÁ FORMA	živnostník	24,0	38,7	34,7	2,7
	s.r.o.	26,8	39,9	29,1	4,2
	a.s.	22,7	31,8	43,9	1,5
	družstvo	23,8	33,3	38,1	4,8
	iná forma	21,1	21,1	42,1	15,8
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	26,0	38,7	31,6	3,6
	10 až 49 zamestnancov	28,8	37,6	29,6	4,0
	50 až 249 zamestnancov	20,0	39,0	37,0	4,0
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	26,3	28,9	42,1	2,6
	priemysel	19,8	42,9	31,7	5,6
	stavebníctvo	20,0	38,4	40,0	1,6
	obchod	26,5	41,8	27,9	3,8
	doprava, informácie	36,8	35,5	21,1	6,6
	ubytovanie, stravovanie	24,4	34,1	36,6	4,9
	obchodné služby	25,8	37,5	33,5	3,2
	ostatné služby	28,8	30,5	37,3	3,4
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	31,6	35,5	29,9	3,0
	Trnavský	22,5	41,2	31,4	4,9
	Trenčiansky	23,9	41,3	29,3	5,4
	Nitriansky	23,5	41,2	34,3	1,0
	Žilinský	25,0	37,5	35,0	2,5
	Banskobystrický	22,2	35,8	33,3	8,6
	Prešovský	21,8	35,6	38,6	4,0
	Košický	20,8	45,5	29,7	4,0

2.2. Hodnotenie vývoja administratívnej záťaže podnikania

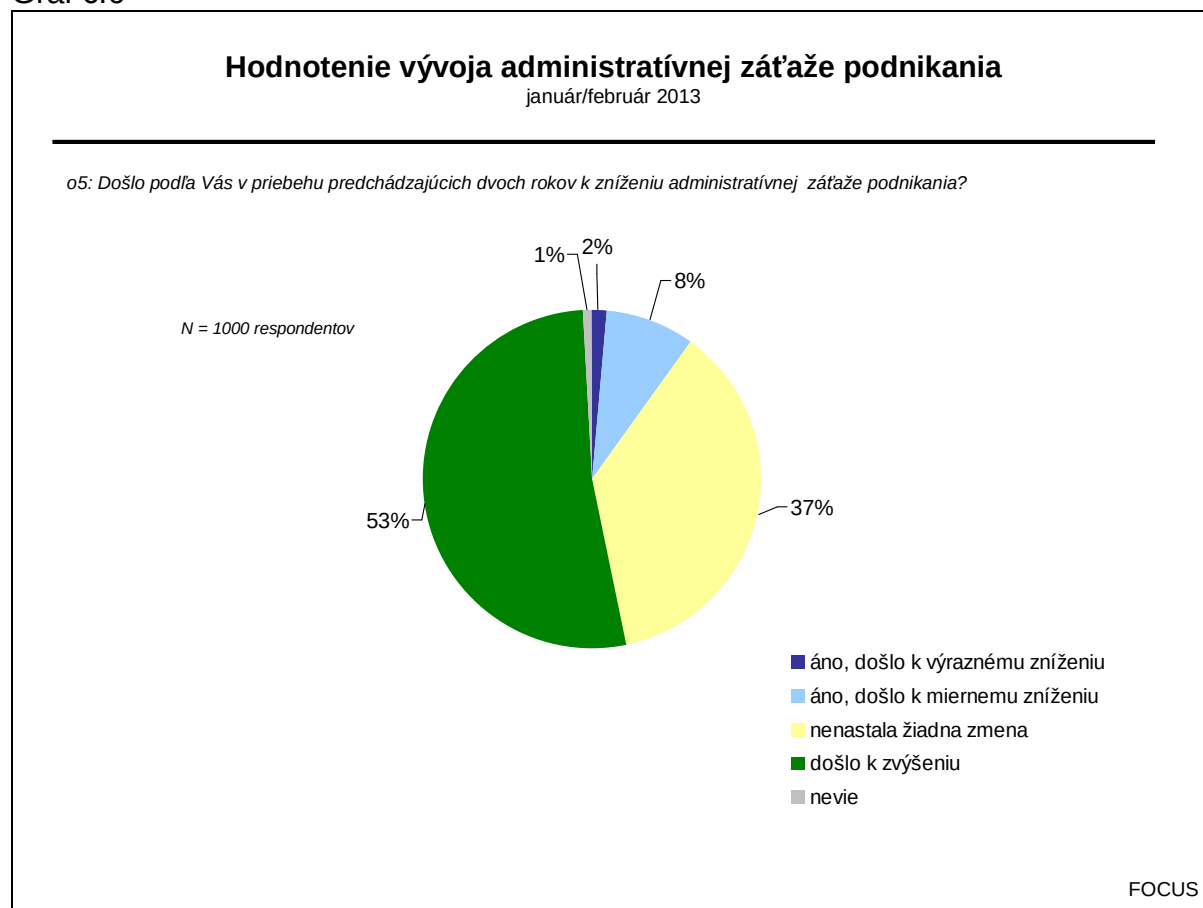
Celkovo podľa desatiny (10%) oslovených malých a stredných podnikateľov došlo v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov k zníženiu administratívnej záťaže podnikania. Pritom **8%** podnikateľov uviedlo, že došlo **k miernemu zníženiu** a **2%** podnikateľov uviedlo, že došlo **k výraznému zníženiu** administratívnej záťaže podnikania.

Najčastejšou odpoveďou viac ako polovice skúmaných podnikateľov (**53%**) bolo konštatovanie, že v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov došlo celkovo **k zvýšeniu administratívnej záťaže** podnikania.

Viac ako tretina respondentov (**37%**) uviedla, že v tejto oblasti nedošlo v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov **k žiadnej zmene**.

1% opýtaných respondentov sa k otázke nevedelo vyjadriť.

Graf č.6

Celkové zníženie (výrazné + mierne) **administratívnej záťaže podnikania**, v porovnaní s celoslovenským priemerom (10%), častejšie deklarovali živnostníci (13%), predstavitelia družstiev (24%), podnikatelia z mikro podnikov s 0-9 zamestnancami (12%), oslovení zo sektorov pôdohospodárstvo (24%) a stavebníctvo (14%).

Zvýšenie administratívnej záťaže podnikania, v porovnaní s celoslovenským priemerom (53%), častejšie uviedli predstavitelia s.r.o. (59%), a.s. (61%), podnikatelia z malých podnikov s 10-49 zamestnancami (60%) a zo stredných podnikov s 50-249 zamestnancami (60%), oslovení v sektorech ubytovanie a stravovanie (66%) a obchodné služby (59%) a respondenti zo Žilinského kraja (61%).

To, že v tejto oblasti **nenastala** v posledných 2 rokoch **žiadna zmena**, v porovnaní s celoslovenským priemerom (37%), častejšie uviedli živnostníci (45%), mikro podnikatelia s 0-9 zamestnancami (41%), oslovení zo sektoru ostatné služby (51%) a respondenti z Trnavského (43%) a Banskobystrického (42%) kraja.

Tab.5

Vývoj administratívnej záťaže podnikania v predchádzajúcich dvoch rokoch podľa vybraných charakteristík podnikateľov						
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Došlo podľa Vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov k zníženiu administratívnej záťaže podnikania?				
		áno, došlo k výraznému zníženiu	áno, došlo k miernemu zníženiu	nenastala žiadna zmena	došlo k zvýšeniu administratívnej záťaže	nevie
CELÁ VZORKA		1,5	8,5	36,8	52,5	0,7
PRÁVNA FORMA	živnostník	2,0	11,0	45,3	39,7	2,0
	s.r.o.	1,3	6,6	33,0	58,9	0,2
	a.s.		9,1	30,3	60,6	
	družstvo	4,8	19,0	28,6	47,6	
	iná forma		15,8	52,6	31,6	
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	1,8	9,8	40,7	46,5	1,1
	10 až 49 zamestnancov	1,6	5,6	32,4	60,0	0,4
	50 až 249 zamestnancov	0,5	8,5	31,5	59,5	
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	2,6	21,1	42,1	34,2	
	priemysel	0,8	9,5	38,9	48,4	2,4
	stavebníctvo	2,4	12,0	38,4	46,4	0,8
	obchod	0,7	8,0	36,2	54,7	0,3
	doprava, informácie	2,6	7,9	35,5	53,9	
	ubytovanie, stravovanie		7,3	24,4	65,9	2,4
	obchodné služby	2,4	4,8	33,9	58,5	0,4
	ostatné služby		10,2	50,8	39,0	
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	1,3	6,3	39,5	52,8	
	Trnavský		7,8	43,1	49,0	
	Trenčiansky	3,3	6,5	40,2	47,8	2,2
	Nitriansky	3,9	9,8	33,3	52,0	1,0
	Žilinský	0,8	9,2	28,3	60,8	0,8
	Banskobystrický	1,2	9,9	42,0	46,9	
	Prešovský		12,9	33,7	51,5	2,0
	Košický	2,0	9,9	31,7	55,4	1,0

3. ÚSTRETOVÁ VEREJNÁ SPRÁVA (PRINCÍP Č.4)

3.1. Hodnotenie úrovne elektronickej komunikácie s orgánmi verejnej a štátnej správy

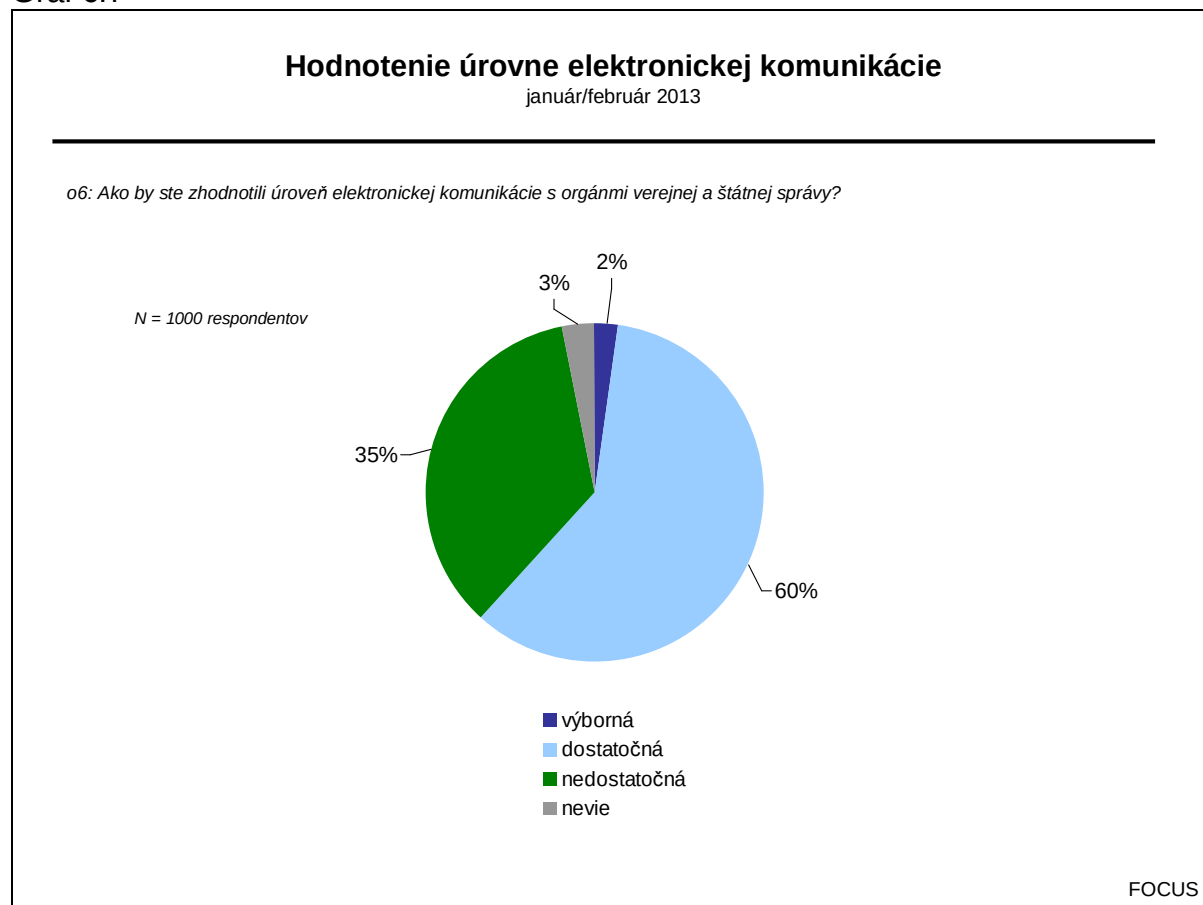
Len **2%** oslovených podnikateľov hodnotili **úroveň elektronickej komunikácie s orgánmi verejnej a štátnej správy ako výbornú**.

Najčastejšie dostala úroveň elektronickej komunikácie známku „**dostatočná**“. Takto ju hodnotili 6 z 10 (**60%**) oslovených malých a stredných podnikateľov.

Viac ako tretina podnikateľov (**35%**) uviedla, že elektronická komunikácia s orgánmi verejnej a štátnej správy je na **nedostatočnej úrovni**.

3% respondentov sa k otázke nevedeli vyjadriť.

Graf č.7

Štatistická analýza kategórie „výborná“ nie je z dôvodu jej nízkej absolútnej početnosti vo vzorke spoľahlivá. Výsledky však naznačujú, že ako výbornú hodnotili úroveň elektronickej komunikácie s verejnými a štátnymi orgánmi, v porovnaní s celoslovenským priemerom (2%), častejšie oslovení v sektore obchodných služieb (4%).

Ako **dostatočnú** ju, v porovnaní s celoslovenským priemerom (60%), častejšie hodnotili oslovení v sektoroch ubytovanie, stravovanie (73%) a ostatné služby (68%) a respondenti z Trnavského (67%) a Prešovského (69%) kraja.

Za **nedostatočnú** úroveň elektronickej komunikácie, v porovnaní s celoslovenským priemerom (35%), častejšie považujú oslovení v sektoroch doprava, informácie (42%) a obchodné služby (40%) a respondenti z Bratislavského (40%) a Žilinského (39%) kraja.

Tab.6

Hodnotenie úrovne elektronickej komunikácie s orgánmi verejnej a štátnej správy podľa vybraných charakteristík podnikateľov					
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Ako by ste zhodnotili úroveň elektronickej komunikácie s orgánmi verejnej a štátnej správy? Je podľa vás:			
		výborná	dostatočná	nedostatočná	nevie
CELÁ VZORKA		2,1	59,5	35,4	3,0
PRÁVNA FORMA	živnostník	2,3	58,7	31,7	7,3
	s.r.o.	2,0	59,9	37,2	0,8
	a.s.	1,5	59,1	36,4	3,0
	družstvo	4,8	66,7	28,6	
	iná forma		52,6	42,1	5,3
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	1,8	59,1	34,5	4,5
	10 až 49 zamestnancov	2,0	58,0	38,8	1,2
	50 až 249 zamestnancov	3,0	62,5	33,5	1,0
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	2,6	65,8	26,3	5,3
	priemysel		62,7	32,5	4,8
	stavebníctvo	2,4	60,0	33,6	4,0
	obchod	1,7	58,5	36,6	3,1
	doprava, informácie		56,6	42,1	1,3
	ubytovanie, stravovanie		73,2	24,4	2,4
	obchodné služby	4,0	54,4	39,9	1,6
	ostatné služby	3,4	67,8	25,4	3,4
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	3,0	55,5	40,2	1,3
	Trnavský	2,9	66,7	29,4	1,0
	Trenčiansky	1,1	58,7	34,8	5,4
	Nitriansky		59,8	38,2	2,0
	Žilinský	0,8	53,3	39,2	6,7
	Banskobystrický	1,2	58,0	37,0	3,7
	Prešovský	3,0	69,3	22,8	5,0
	Košický	3,0	63,4	31,7	2,0

4. ŠTÁTNA POMOC A VEREJNÉ OBSTARÁVANIE (PRINCÍP Č.5)

4.1. Hodnotenie možností získať finančné zdroje z podporných programov

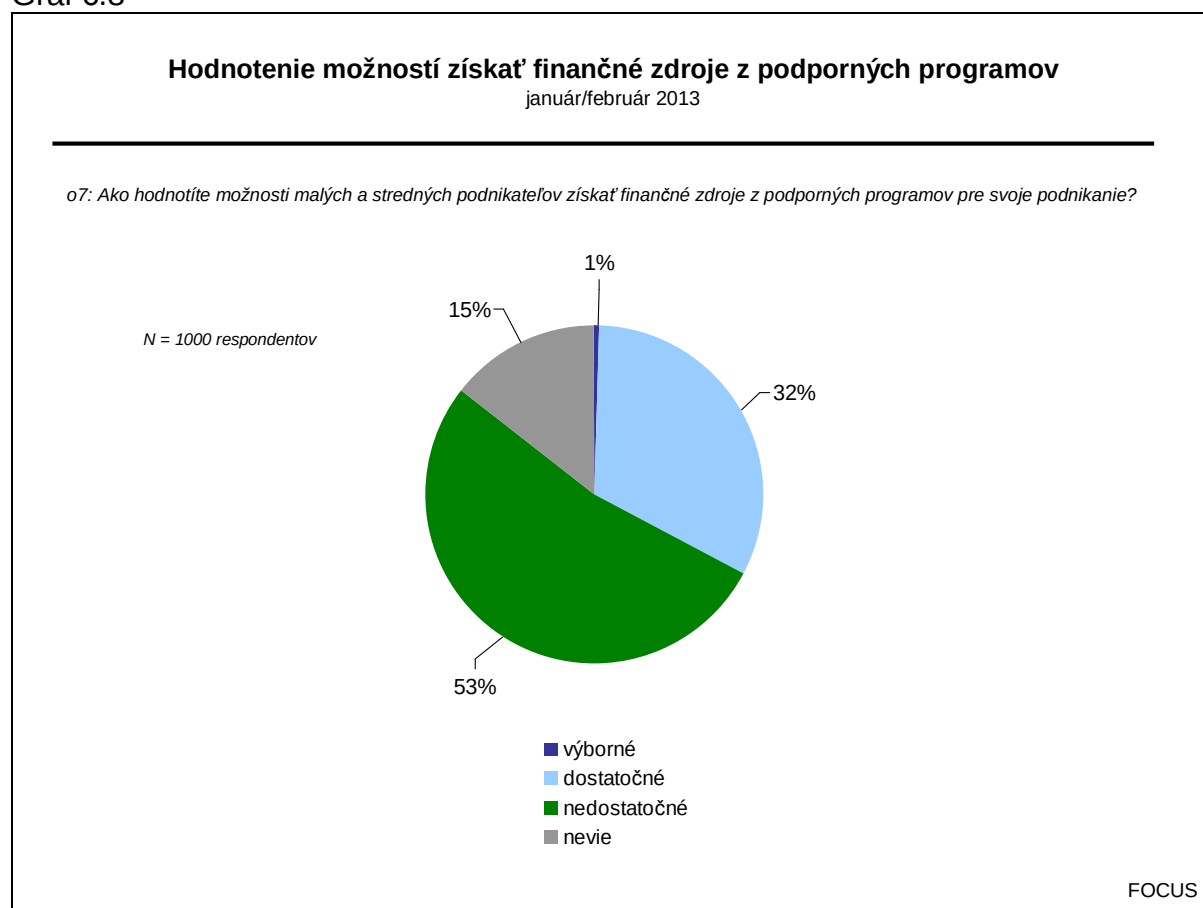
Len necelé **1%** malých a stredných podnikateľov hodnotilo možnosti získať finančné zdroje z podporných programov pre svoje podnikanie ako **výborné**.

Tretina oslovených podnikateľov (32%) hodnotila tieto možnosti ako **dostatočné**.

Najčastejšie sa v odpovediach respondentov objavilo hodnotenie **nedostatočné**. Takto vidí možnosti získania finančných zdrojov z podporných programov pre svoje podnikanie viac ako polovica (**53%**) oslovených podnikateľov.

Až 15% respondentov sa k otázke nevedelo vyjadriť.

Graf č.8

Kategóriu odpovedí „**výborné**“ nebudeme z dôvodu jej nízkej početnosti ďalej podrobnejšie analyzovať.

Ako **dostatočné** hodnotia možnosti malých a stredných podnikateľov získať finančné zdroje z podporných programov pre svoje podnikanie, v porovnaní s celoslovenským priemerom (32%), častejšie živnostníci (38%), predstavitelia družstiev (57%), oslovení v sektorech pôdohospodárstvo (53%), priemysel (41%) a ostatné služby (41%) a respondenti z Banskobystrického kraja (38%).

Za **nedostatočné** ich považujú, v porovnaní s celoslovenským priemerom (53%), častejšie predstavitelia akciových spoločností (59%), malí podnikatelia s počtom 10-49 zamestnancov (57%), oslovení v sektorech obchod (56%), doprava, informácie (63%) a respondenti z Trnavského (57%) a Žilinského (59%) kraja.

K otázke sa, v porovnaní s celoslovenským priemerom (15%), **nevedeli** častejšie **vyjadriť** respondenti z Bratislavského kraja (20%).

Tab.7

Hodnotenie možností malých a stredných podnikateľov získať finančné zdroje z podporných programov pre svoje podnikanie podľa vybraných charakteristík podnikov					
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať finančné zdroje z podporných programov pre svoje podnikanie? Hodnotíte tieto možnosti ako:			
		výborné	dostatočné	nedostatočné	nevie
CELÁ VZORKA		0,5	32,4	52,6	14,5
PRÁVNÁ FORMA	živnostník		38,0	50,0	12,0
	s.r.o.	0,5	29,3	54,2	16,0
	a.s.	1,5	30,3	59,1	9,1
	družstvo		57,1	33,3	9,5
	iná forma	5,3	21,1	42,1	31,6
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov		33,3	51,8	14,9
	10 až 49 zamestnancov	1,6	28,4	57,2	12,8
	50 až 249 zamestnancov	0,5	35,0	49,0	15,5
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	2,6	52,6	42,1	2,6
	priemysel	1,6	40,5	41,3	16,7
	stavebníctvo		35,2	52,0	12,8
	obchod	0,7	28,2	56,4	14,6
	doprava, informácie		23,7	63,2	13,2
	ubytovanie, stravovanie		31,7	53,7	14,6
	obchodné služby		29,4	54,4	16,1
	ostatné služby		40,7	44,1	15,3
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	0,3	30,9	48,5	20,3
	Trnavský	1,0	31,4	56,9	10,8
	Trenčiansky	1,1	30,4	51,1	17,4
	Nitriansky	1,0	35,3	52,0	11,8
	Žilinský		29,2	59,2	11,7
	Banskobystrický	1,2	38,3	53,1	7,4
	Prešovský		31,7	54,5	13,9
	Košický		36,6	52,5	10,9

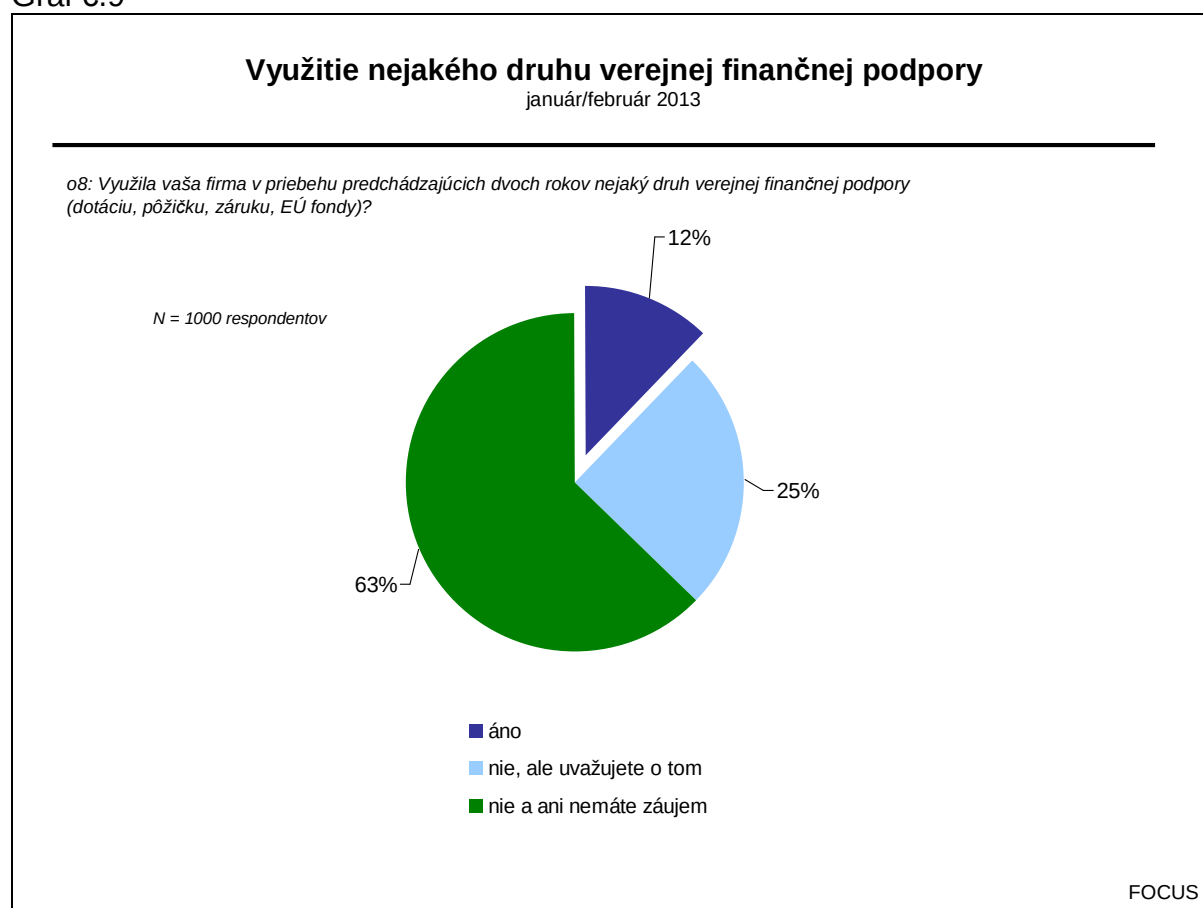
4.2. Využitie verejnej finančnej podpory v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov

Viac ako desatina (**12%**) oslovených podnikateľov uviedla, že v predchádzajúcich dvoch rokoch **využili nejaký druh verejnej finančnej podpory**.

Štvrtina oslovených malých a stredných podnikateľov (**25%**) sa síce o podobný typ podpory z verejných zdrojov v priebehu posledných dvoch rokov **neuchádzala, ale uvažuje o tom**.

Takmer dve tretiny (**63%**) oslovených podnikateľov o takýto typ podpory **nežiadalo a ani nemajú v budúcnosti o takýto typ podpory záujem**.

Graf č.9

Využitie nejakého druhu verejnej finančnej podpory v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov, v porovnaní s celou vzorkou (12%), častejšie deklarovali predstavitelia akciových spoločností (24%) a družstiev (71%), oslovení z malých podnikov s 10-49 zamestnancami (16%) a stredných podnikov s 50-249 zamestnancami (22%), podnikatelia v sektoroch pôdohospodárstvo (58%), priemysel (22%) a respondenti zo Žilinského (16%) a Prešovského (17%) kraja.

Záujem o využitie verejnej finančnej podpory v budúcnosti (i keď tak v predchádzajúcich dvoch rokoch neurobili), v porovnaní s celoslovenským priemerom (25%), častejšie deklarovali živnostníci (29%), mikro podniky s 0-9 zamestnancami (30%), oslovení zo sektorov doprava a informácie (37%), respondenti z Trenčianskeho (37%) Žilinského (32%) kraja.

Úplný nezáujem o využitie podpory z verejných zdrojov, v porovnaní s celoslovenským priemerom (63%), častejšie deklarovali predstavitelia spoločností s ručením obmedzeným (66%), zástupcovia zo sektorov obchodné služby (68%) a ostatné služby (76%) a respondenti z Bratislavského kraja (74%).

Tab.8

Využitie nejakého druhu finančnej podpory v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podľa vybraných charakteristík podnikateľov				
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013				
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Využila vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nejaký druh verejnej finančnej podpory (dotáciu, pôžičku, záruku, EÚ fondy)?		
		áno	nie, ale uvažujete o tom	nie a ani nemáte záujem
CELÁ VZORKA		12,2	25,0	62,8
PRÁVNÁ FORMA	živnostník	9,7	29,0	61,3
	s.r.o.	9,3	25,3	65,5
	a.s.	24,2	12,1	63,6
	družstvo	71,4	9,5	19,0
	iná forma	36,8	15,8	47,4
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	7,3	29,5	63,3
	10 až 49 zamestnancov	15,6	22,4	62,0
	50 až 249 zamestnancov	21,5	16,0	62,5
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	57,9	10,5	31,6
	priemysel	22,2	27,0	50,8
	stavebníctvo	9,6	24,8	65,6
	obchod	10,5	24,0	65,5
	doprava, informácie	6,6	36,8	56,6
	ubytovanie, stravovanie	7,3	29,3	63,4
	obchodné služby	7,3	25,0	67,7
	ostatné služby	6,8	16,9	76,3
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	9,3	16,3	74,4
	Trnavský	13,7	21,6	64,7
	Trenčiansky	9,8	37,0	53,3
	Nitriansky	10,8	27,5	61,8
	Žilinský	15,8	31,7	52,5
	Banskobystrický	12,3	27,2	60,5
	Prešovský	16,8	28,7	54,5
	Košický	13,9	27,7	58,4

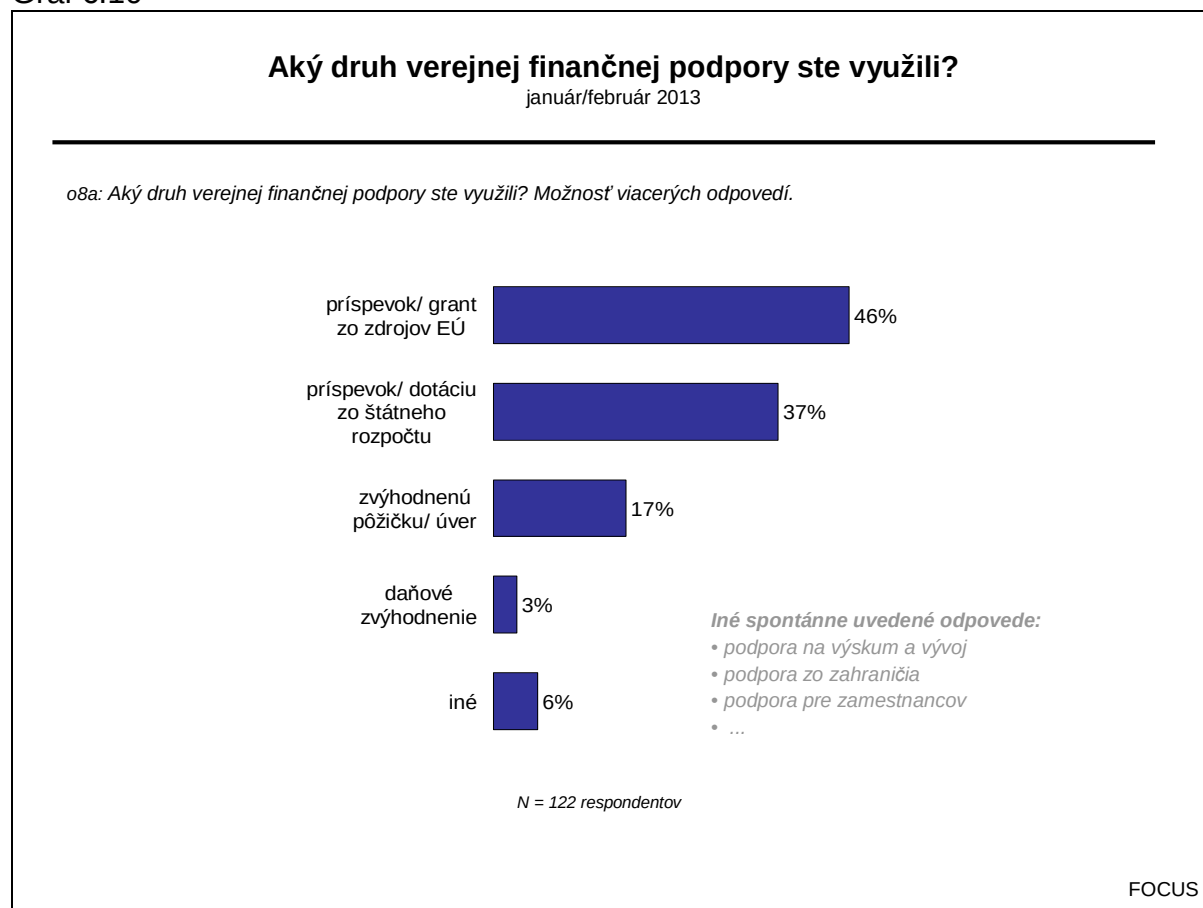
Celkovo 12% podnikateľov uviedlo, že v predchádzajúcich dvoch rokoch využili nejaký druh verejnej finančnej podpory. V absolútnom vyjadrení to predstavuje 122 respondentov.

Najčastejšie títo podnikatelia (**46%**) využili **príspevok/ grant zo zdrojov EÚ**.

Ďalšia viac ako tretina (**37%**) podnikateľov, ktorí v posledných dvoch rokoch využili nejaký druh verejnej podpory, uviedli, že **dostali príspevok/ dotáciu zo štátneho rozpočtu**.

17% takýchto podnikateľov tiež uviedlo zvýhodnenú pôžičku/ úver a 3% daňové zvýhodnenie.

Graf č.10

5. PRÍSTUP K FINANCOVANIU, VČASNÉ ÚHRADY (PRINCÍP Č.6)

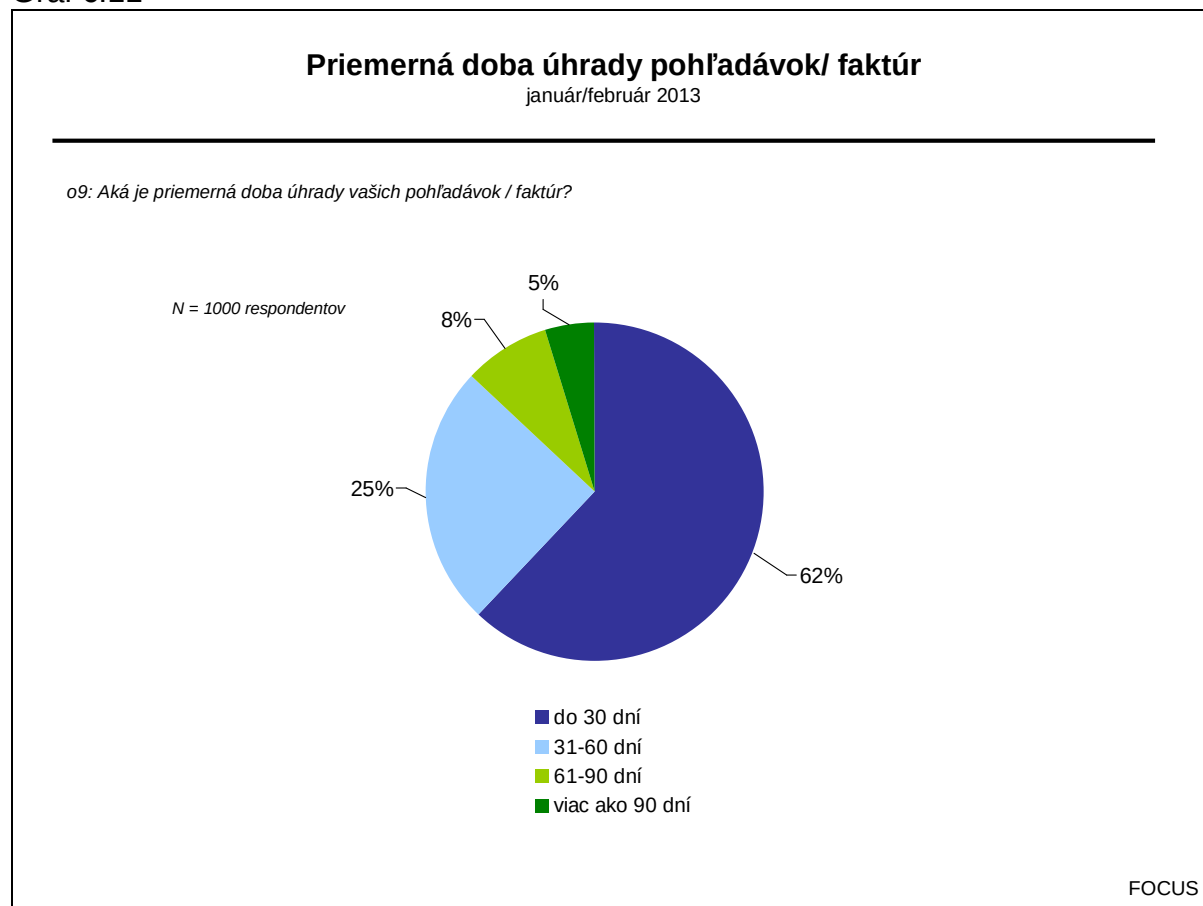
5.1. Priemerná doba úhrady pohľadávok/ faktúr

Najväčšie percento oslovených podnikateľov – takmer dve tretiny (**62%**) – uviedlo, že **priemerná doba splatnosti ich pohľadávok, respektíve faktúr je do 30 dní**.

Štvrtina (**25%**) oslovených malých a stredných podnikateľov deklarovala, že **priemerná doba splatnosti ich pohľadávok je v rozpätí 31 až 60 dní**.

Viac ako desatina (13%) oslovených respondentov uviedla priemernú dobu úhrady ich pohľadávok dlhšiu ako 60 dní. Pritom **8%** podnikateľov uviedlo, že v priemere sú ich pohľadávky uhradené v **rozmedzí 61 až 90 dní**. Až **5%** oslovených podnikateľov však uviedlo, že na úhradu svojich faktúr musia v priemere čakať **viac ako 90 dní**.

Graf č.11

Úhradu pohľadávok/ faktúr do 30 dní, v porovnaní s celoslovenským priemerom (62%), častejšie uviedli živnostníci (76%), mikro podnikatelia s 0-9 zamestnancami (69%), oslovení v sektore ubytovanie, stravovanie (78%) a ostatné služby (75%) a respondenti z Banskobystrického kraja (69%).

Úhradu pohľadávok/ faktúr v rozmedzí 31-60 dní, v porovnaní s celoslovenským priemerom (25%), častejšie uviedli predstavitelia akciových spoločností (39%) a družstiev (38%), strední podnikatelia s 50-249 zamestnancami (32%), oslovení v sektore priemysel (33%) a respondenti z Trnavského (32%) a Žilinského (31%) kraja.

Úhradu pohľadávok/ faktúr v rozmedzí 61-90 dní, v porovnaní s celoslovenským priemerom (8%), častejšie uviedli predstavitelia spoločností s ručením obmedzeným (10%) a malí podnikatelia s 10-49 zamestnancami (11%).

Úhradu pohľadávok/ faktúr nad 90 dní, v porovnaní s celoslovenským priemerom (5%), mierne častejšie uviedli oslovení v sektore stavebníctvo (7%) a respondenti z Prešovského kraja (8%).

Tab.9

Priemerná doba úhrady pohľadávok/faktúr podľa vybraných charakteristík podnikateľov					
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Aká je priemerná doba úhrady vašich pohľadávok / faktúr?			
		do 30 dní	od 31 do 60 dní	od 61 do 90 dní	viac ako 90 dní
CELÁ VZORKA		62,0	24,9	8,3	4,8
PRÁVNA FORMA	živnostník	76,0	15,7	4,7	3,7
	s.r.o.	57,4	26,9	10,1	5,6
	a.s.	48,5	39,4	9,1	3,0
	družstvo	47,6	38,1	9,5	4,8
	iná forma	47,4	42,1	5,3	5,3
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	68,5	21,3	6,5	3,6
	10 až 49 zamestnancov	54,8	27,6	11,2	6,4
	50 až 249 zamestnancov	53,0	31,5	9,5	6,0
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	60,5	21,1	10,5	7,9
	priemysel	53,2	32,5	8,7	5,6
	stavebníctvo	56,0	26,4	10,4	7,2
	obchod	63,4	26,1	6,6	3,8
	doprava, informácie	52,6	28,9	11,8	6,6
	ubytovanie, stravovanie	78,0	12,2	4,9	4,9
	obchodné služby	65,3	22,2	8,5	4,0
	ostatné služby	74,6	16,9	6,8	1,7
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	62,1	24,9	8,6	4,3
	Trnavský	55,9	32,4	9,8	2,0
	Trenčiansky	64,1	20,7	9,8	5,4
	Nitriansky	64,7	24,5	8,8	2,0
	Žilinský	54,2	30,8	9,2	5,8
	Banskobystrický	69,1	18,5	4,9	7,4
	Prešovský	67,3	19,8	5,0	7,9
	Košický	61,4	24,8	8,9	5,0

6. JEDNOTNÝ TRH A INTERNACIONALIZÁCIA (PRINCÍPY Č.7 A Č.10)

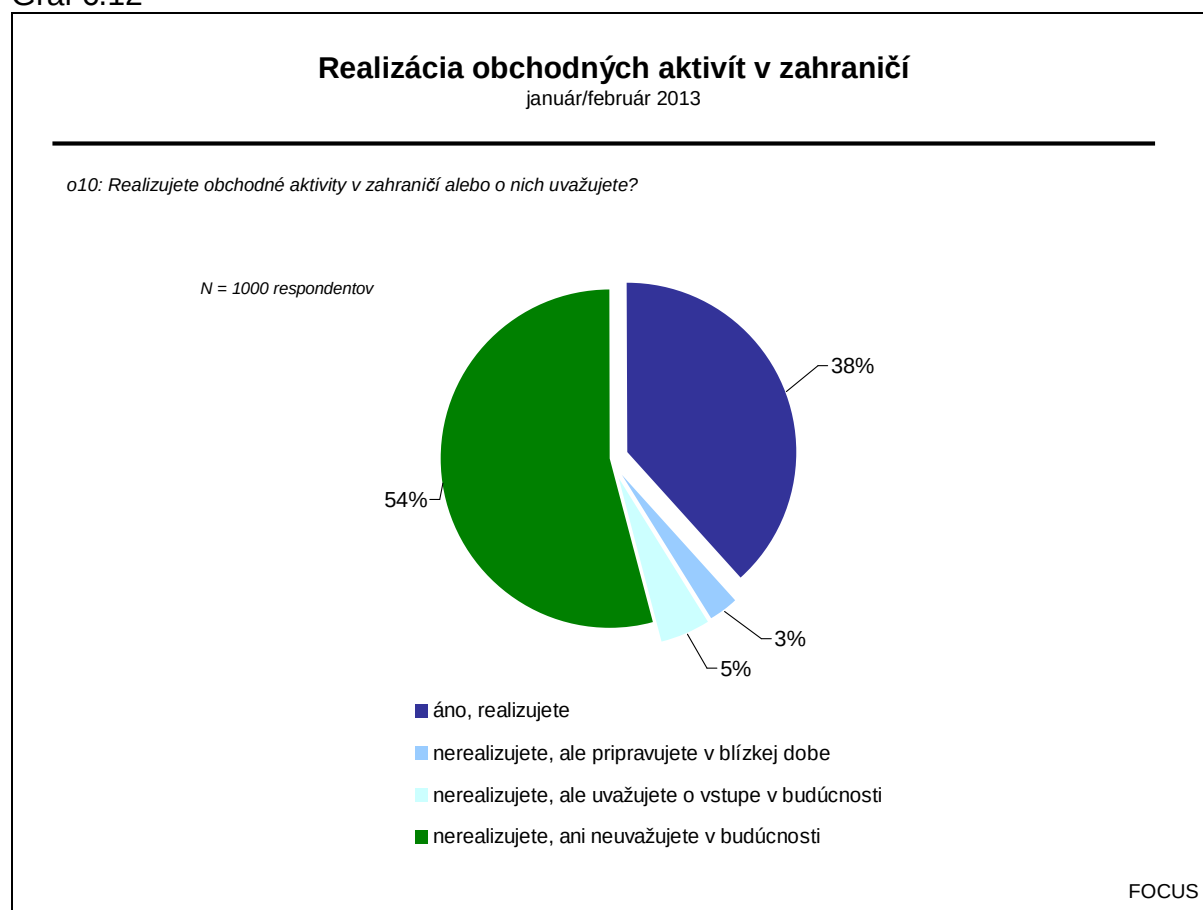
6.1. Realizácia obchodných aktivít v zahraničí

Takmer 4 z 10 (38%) podnikateľov v súčasnosti **realizujú** svoje **obchodné aktivity aj v zahraničí**.

3% respondentov **obchodné aktivity v zahraničí v súčasnosti nerealizujú, ale pripravujú** sa na to **v blízkej dobe**. Ďalších **5%** respondentov o tom **uvažuje v budúcnosti**.

Viac ako polovica podnikateľov (54%) **obchodné aktivity v zahraničí v súčasnosti nerealizuje a ani o tom v budúcnosti neuvažuje**.

Graf č.12

Realizáciu obchodných aktivít v zahraničí, v porovnaní s celoslovenským priemerom (38%), častejšie uvádzali spoločnosti s ručením obmedzeným (44%), akciové spoločnosti (55%), družstvá (48%), strední podnikatelia so 50-249 zamestnancami (62%), oslovení v sektoroch priemysel (59%) a respondenti z Bratislavského (44%) a Trnavského (43%) kraja.

Obchodné aktivity v zahraničí plánujú realizovať v blízkej dobe alebo budúcnosti, v porovnaní s celoslovenským priemerom (8%), častejšie živnostníci (13%), mikro podnikatelia s 0-9 zamestnancami (10%) a oslovení v sektore doprava, informácie (12%).

Obchodné aktivity v zahraničí v súčasnosti nerealizujú a ani v budúcnosti neplánujú realizovať, v porovnaní s celoslovenským priemerom (54%), častejšie živnostníci (64%), mikro podnikatelia s 0-9 zamestnancami (61%) a oslovení v sektoroch stavebníctvo (69%), ubytovanie, stravovanie (66%) a ostatné služby (70%) a respondenti z Prešovského (61%) a Košického (60%) kraja.

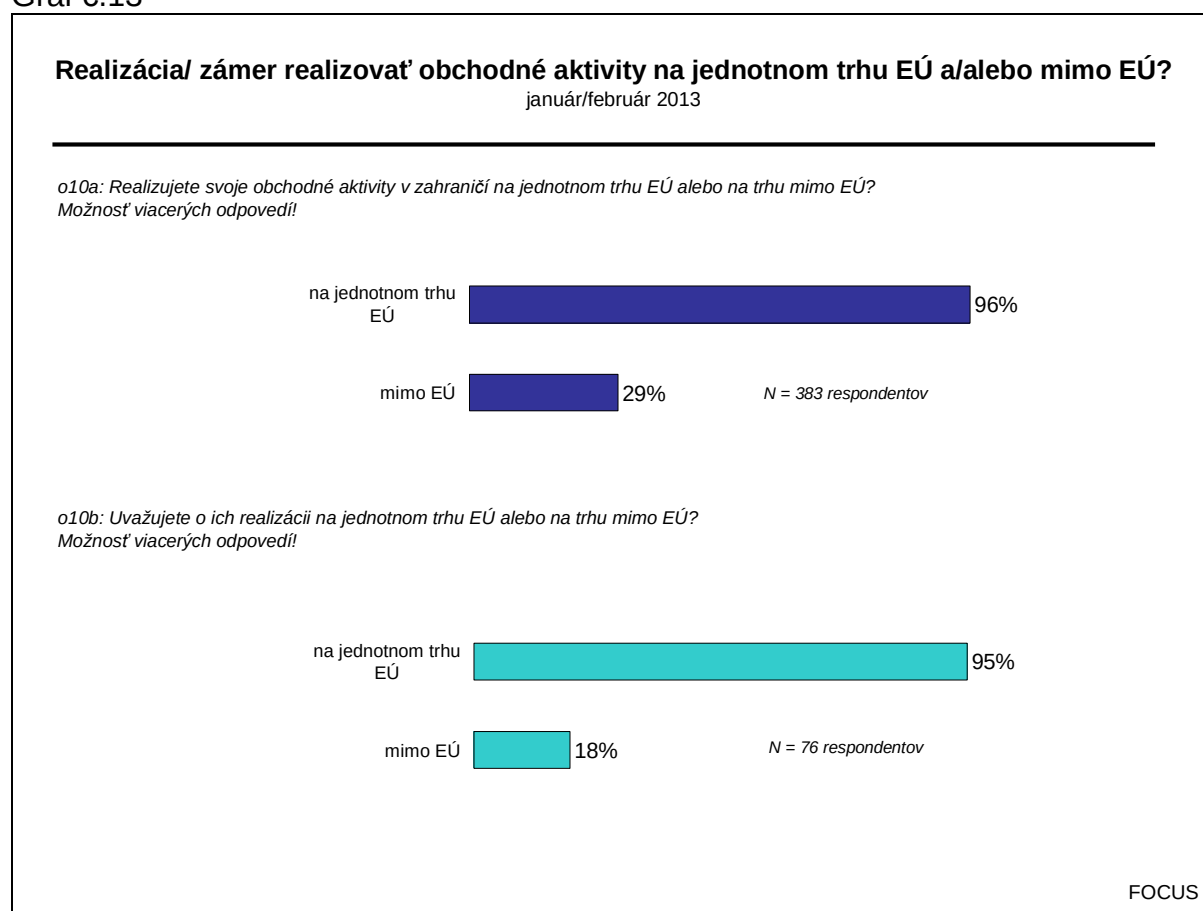
Tab.10

Realizácia obchodných aktivít v zahraničí alebo uvažovanie o nich podľa vybraných charakteristík podnikateľov					
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Realizujete obchodné aktivity v zahraničí alebo o nich uvažujete?			
		áno, realizujete	nerealizujete, ale pripravujete v blízkej dobe	nerealizujete, ale uvažujete o vstupe na zahraničné trhy	nerealizujete, ani neuvažujete o realizácii v budúcnosti
CELÁ VZORKA		38,3	2,7	4,9	54,1
PRÁVNA FORMA	živnostník	23,3	4,3	8,3	64,0
	s.r.o.	44,3	2,0	3,7	50,0
	a.s.	54,5	3,0	3,0	39,4
	družstvo	47,6			52,4
	iná forma	21,1			78,9
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	28,5	3,3	6,9	61,3
	10 až 49 zamestnancov	41,2	2,4	4,0	52,4
	50 až 249 zamestnancov	61,5	1,5	0,5	36,5
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	42,1		2,6	55,3
	priemysel	58,7	0,8	4,8	35,7
	stavebníctvo	22,4	4,8	4,0	68,8
	obchod	41,8	2,1	4,2	51,9
	doprava, informácie	40,8	3,9	7,9	47,4
	ubytovanie, stravovanie	24,4	4,9	4,9	65,9
	obchodné služby	36,7	3,2	5,2	54,8
	ostatné služby	22,0	1,7	6,8	69,5
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	43,5	3,3	6,0	47,2
	Trnavský	43,1	1,0	2,9	52,9
	Trenčiansky	34,8	2,2	4,3	58,7
	Nitriansky	35,3	2,9	4,9	56,9
	Žilinský	38,3	5,0	4,2	52,5
	Banskobystrický	34,6	1,2	6,2	58,0
	Prešovský	33,7	2,0	3,0	61,4
	Košický	31,7	2,0	5,9	60,4

38% podnikateľov uviedlo, že v súčasnosti realizujú svoje obchodné aktivity aj v zahraničí. V absolútnom vyjadrení to predstavuje 383 respondentov. Pritom na **jednotnom trhu EÚ** realizuje obchodné aktivity **96% z nich** a na **trhoch mimo EÚ** **29% z nich**.

Celkovo 8% podnikateľov uviedlo, že v blízkej dobe alebo v budúcnosti plánujú realizovať svoje obchodné aktivity aj v zahraničí. V absolútnom vyjadrení to deklarovalo 76 respondentov. Pritom **95% z nich** plánuje obchodné aktivity realizovať **na jednotnom trhu EÚ** a **18% z nich** na **trhoch mimo EÚ**.

Graf č.13

V nasledujúcej tabuľke sú zachytené odpovede respondentov, ktorí už v súčasnosti realizujú obchodné aktivity v zahraničí (383 podnikateľov).

Keďže až 96% z nich realizuje svoje zahraničné obchodné aktivity na jednotnom trhu EÚ, z tohto hľadiska nie sú medzi jednotlivými typmi podnikateľov, ktorí vyvíjajú obchodnú činnosť v zahraničí, zásadnejšie rozdiely. Mierne nižší podiel podnikateľov z Košického kraja, ktorí realizujú svoje obchodné aktivity na jednotnom trhu EÚ (91%), je kompenzovaný ich vyšším zastúpením na trhoch mimo EÚ (41%). Pravdepodobne sa v tomto prípade jedná o obchodovanie na východ od našich hraníc.

Vyšší podiel podnikateľov, ktorí realizujú svoje obchodné aktivity aj na trhoch mimo EÚ sme tiež zaznamenali medzi akciovými spoločnosťami (39%), strednými podnikmi s 50-249 zamestnancami (41%) a tými, ktorí pôsobia v oblasti priemyslu (37%).

Tab.11

Miesto realizácie obchodných aktivít v zahraničí podľa vybraných charakteristík podnikov			
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013			
Riadkové % VZORKA: 383 podnikateľov, ktorí realizujú obchodné aktivity v zahraničí		Realizujete svoje obchodné aktivity v zahraničí na jednotnom trhu EÚ alebo na trhu mimo EÚ?	
		na jednotnom trhu EÚ	mimo EÚ
CELÁ VZORKA		96,3	28,5
PRÁVNÁ FORMA	živnostník	98,6	10,0
	s.r.o.	95,1	32,3
	a.s.	100,0	38,9
	družstvo	100,0	20,0
	iná forma	100,0	25,0
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	95,5	17,8
	10 až 49 zamestnancov	98,1	30,1
	50 až 249 zamestnancov	95,9	40,7
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	93,8	12,5
	priemysel	95,9	36,5
	stavebníctvo	96,4	10,7
	obchod	95,8	31,7
	doprava, informácie	100,0	19,4
	ubytovanie, stravovanie	100,0	30,0
	obchodné služby	95,6	28,6
	ostatné služby	100,0	30,8
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	96,9	29,8
	Trnavský	93,2	27,3
	Trenčiansky	100,0	15,6
	Nitriansky	100,0	27,8
	Žilinský	95,7	26,1
	Banskobystrický	96,4	25,0
	Prešovský	97,1	32,4
	Košický	90,6	40,6

6.2. Využitie nejakého druhu verejnej podpory pre zahranično-obchodné aktivity

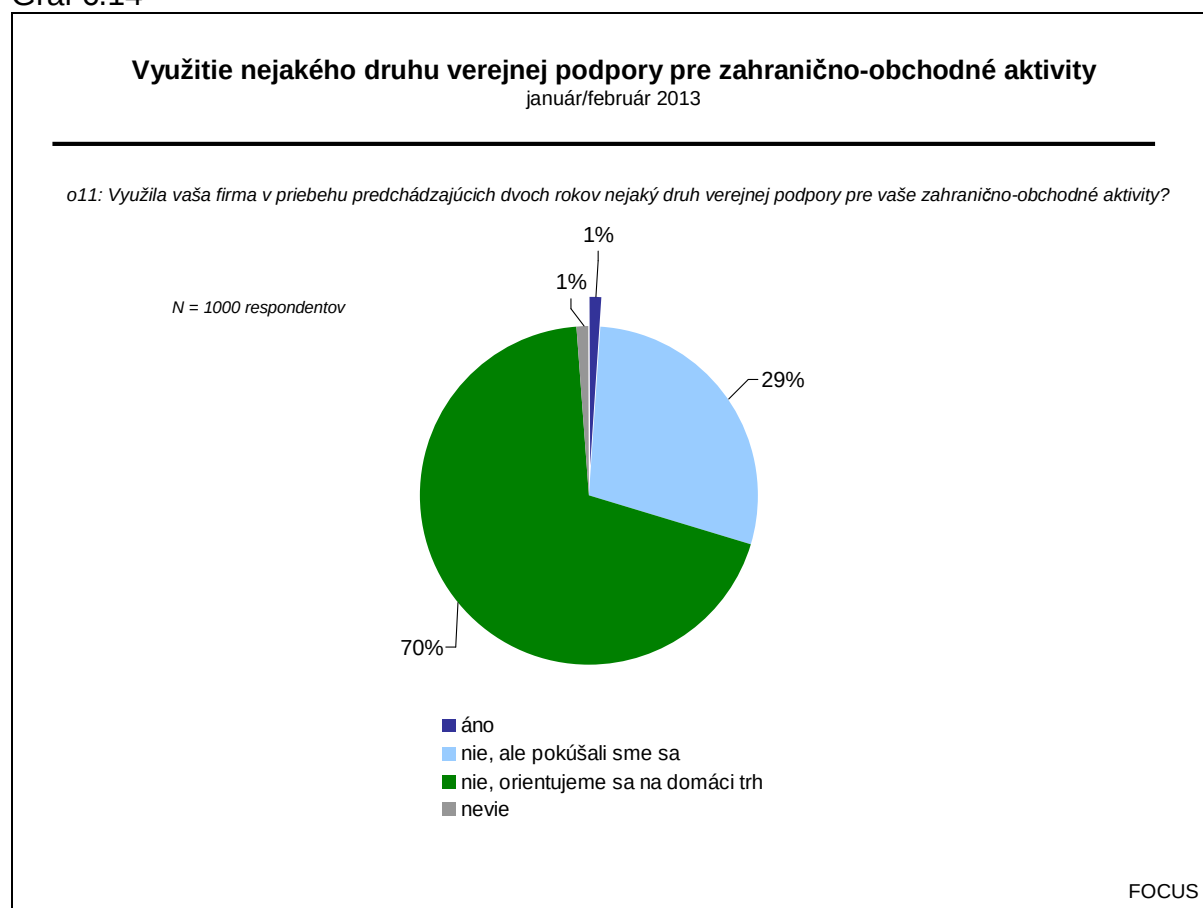
Len **1%** oslovených podnikateľov uviedlo, že **využili nejaký druh verejnej podpory pre ich zahranično-obchodné aktivity** v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov.

3 z 10 (29%) malých a stredných podnikateľov uviedlo, že sa o takúto podporu **pokúšali, ale neboli úspešní**.

70% oslovených podnikateľov uviedlo, že sa **orientujú len na domáci trh** a takýto druh podpory sa preto nezaujímal.

1% respondentov nevedelo na otázku odpovedať.

Graf č.14

Kategóriu odpovedí „**áno**“ nebudeme z dôvodu jej nízkej početnosti ďalej podrobnejšie analyzovať.

O takýto typ podpory **sa pokúšali, ale nezískali ju**, v porovnaní s celoslovenským priemerom (29%), častejšie spoločnosti s ručením obmedzeným (33%), akciové spoločnosti (46%), strední podnikatelia so 50-249 zamestnancami (54%) a oslovení v sektorech priemysel (49%).

O takýto typ podpory **sa nepokúšali z dôvodu, že sa orientujú len na domáci trh**, v porovnaní s celoslovenským priemerom (70%), častejšie živnostníci (83%), mikro podnikatelia s 0-9 zamestnancami (80%), oslovení v sektorech stavebníctvo (84%), ubytovanie, stravovanie (81%), ostatné služby (85%) a respondenti z Košického kraja (77%).

Tab.12

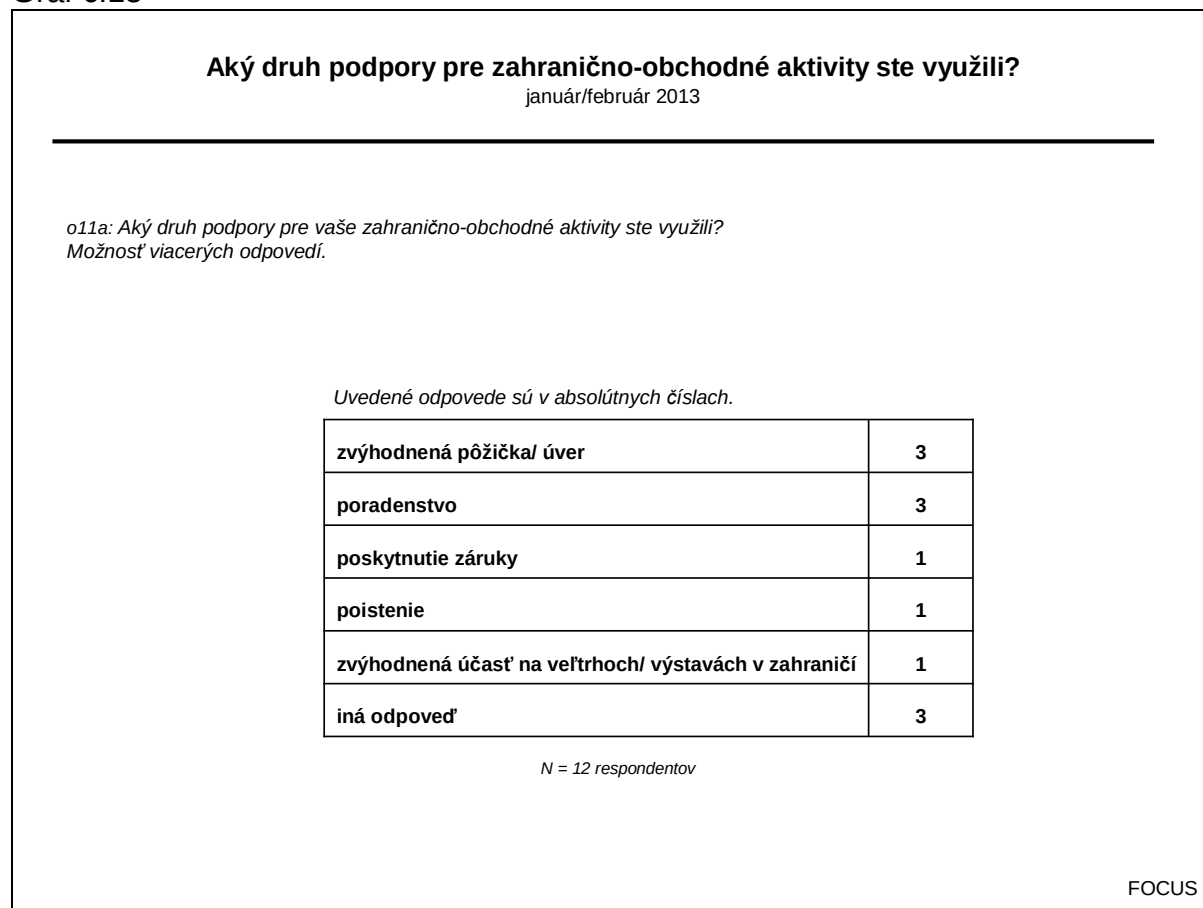
Využitie nejakého druhu verejnej podpory pre zahranično-obchodné aktivity v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podľa vybraných charakteristík podnikateľov					
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Využila vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nejaký druh verejnej podpory pre vaše zahranično-obchodné aktivity?			
		áno	nie, ale pokúšali sme sa	nie, orientujeme sa na domáci trh	nevie
CELÁ VZORKA		1,2	28,7	69,6	0,5
PRÁVNÁ FORMA	živnostník	1,3	15,7	82,7	0,3
	s.r.o.	1,2	33,3	64,8	0,7
	a.s.	1,5	45,5	53,0	
	družstvo		38,1	61,9	
	iná forma		21,1	78,9	
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	0,9	18,4	80,2	0,5
	10 až 49 zamestnancov	0,8	31,6	67,6	
	50 až 249 zamestnancov	2,5	53,5	43,0	1,0
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	2,6	31,6	65,8	
	priemysel	1,6	49,2	48,4	0,8
	stavebníctvo		16,0	84,0	
	obchod	1,4	31,7	66,6	0,3
	doprava, informácie	1,3	32,9	61,8	3,9
	ubytovanie, stravovanie	2,4	17,1	80,5	
	obchodné služby	0,8	25,0	74,2	
	ostatné služby	1,7	13,6	84,7	
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	2,0	30,2	67,4	0,3
	Trnavský	1,0	32,4	65,7	1,0
	Trenčiansky		29,3	70,7	
	Nitriansky		30,4	69,6	
	Žilinský	0,8	32,5	65,8	0,8
	Banskobystrický	1,2	25,9	70,4	2,5
	Prešovský	2,0	22,8	75,2	
	Košický	1,0	21,8	77,2	

Len 1% oslovených podnikateľov uviedlo, že využili nejaký druh verejnej podpory pre svoje zahranično-obchodné aktivity v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov. Keďže ide o nízky počet respondentov (12 respondentov), tak uvádzame konkrétne formy podpory v nasledujúcom grafe len v absolútnych číslach:

- zvýhodnená pôžička/ úver (3 respondenti),
- poradenstvo (3 respondenti),
- poskytnutie záruky, poistenie a zvýhodnená účasť na veľtrhoch/ výstavách v zahraničí (po 1 respondentovi).

Inú odpoveď uviedli 3 respondenti. Ich odpovede však boli na všeobecnej úrovni a nebolo ich možné zaradiť do niektorej z vyššie menovaných kategórií.

Graf č.15

7. ZRUČNOSTI A INOVÁCIE (PRINCÍPY Č.8)

7.1. Spokojnosť s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií

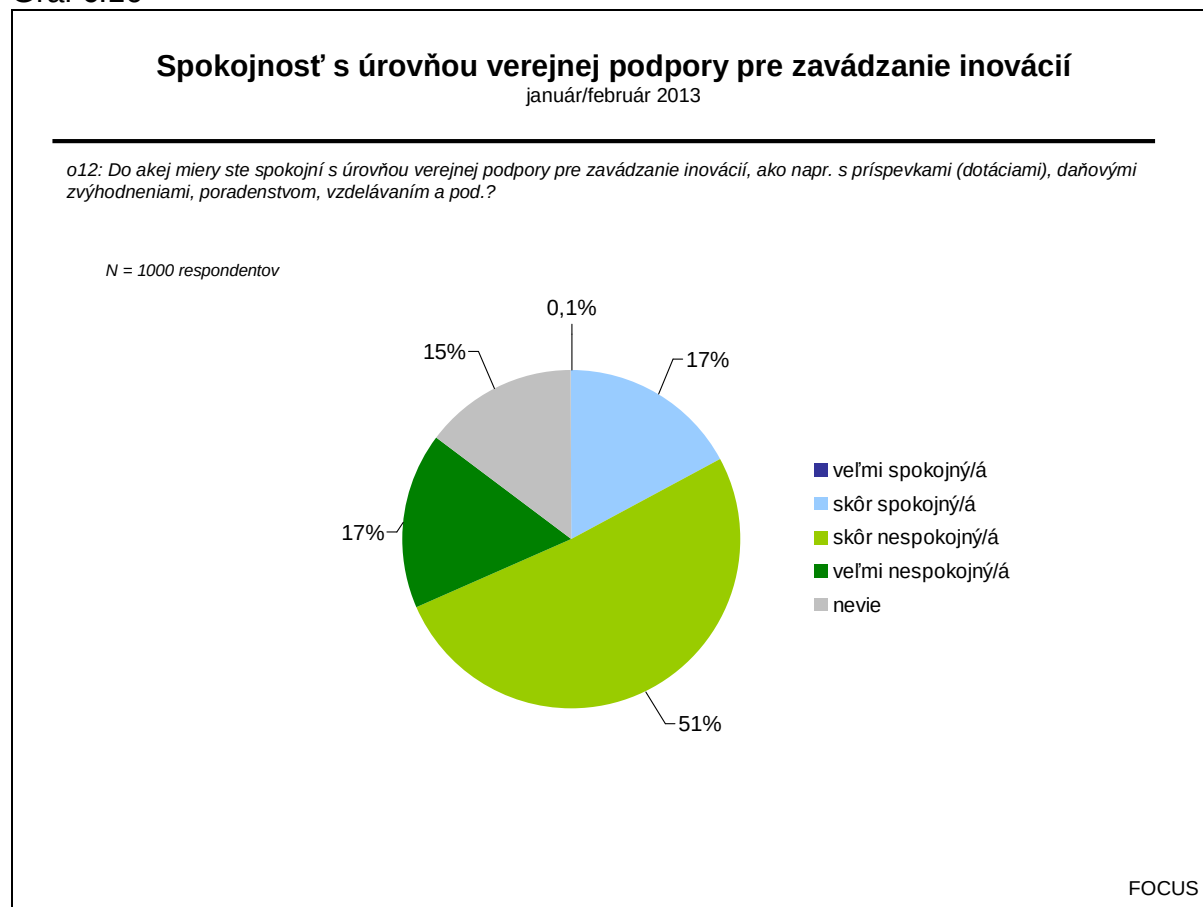
Len **0,1%** podnikateľov uviedlo, že sú **veľmi spokojní** s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií, ako napr. s príspevkami, daňovými zvýhodneniami, poradenstvom, vzdelávaním a pod.

Necelá pätina (**17%**) oslovených podnikateľov sa vyjadrila, že sú **skôr spokojní** s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií.

Celkovú nespokojnosť s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií deklarovalo 68% opýtaných. Pritom **51%** podnikateľov uviedla, že sú **skôr nespokojní** a **17%** podnikateľov uviedlo, že sú **veľmi nespokojní** s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií.

Až 15% respondentov nevedelo na otázku odpovedať.

Graf č.16

Celkovú spokojnosť (veľmi + skôr spokojný/á) s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií, v porovnaní s celoslovenským priemerom (17%), častejšie deklarovali predstavitelia družstiev (29%), strední podnikatelia so 50-249 zamestnancami (22%) a respondenti z Banskobystrického kraja (24%).

Celkovú nespokojnosť (veľmi + skôr nespokojný/á) s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií, v porovnaní s celoslovenským priemerom (68%), častejšie prejavili predstavitelia spoločností s ručením obmedzeným (71%), podnikatelia z malých podnikov s 10-49 zamestnancami (71%), oslovení v sektorech stavebníctvo (73%) a ubytovanie, stravovanie (73%) a respondenti z Trnavského (78%) a Nitrianskeho (75%) kraja.

K otázke sa nevedela, v porovnaní s celoslovenským priemerom (15%), významne častejšie vyjadriť žiadna z analyzovaných kategórií podnikateľov.

Tab.13

Miera spokojnosti s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií podľa vybraných charakteristík podnikateľov						
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Do akej miery ste spokojní s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií, ako napr. s príspevkami (dotáciami), daňovými zvýhodneniami, poradenstvom, vzdelávaním a pod.? Ste:				
		veľmi spokojný/á	skôr spokojný/á	skôr nespokojný/á	veľmi nespokojný/á	nevie
CELÁ VZORKA		0,1	17,1	51,2	16,9	14,7
PRÁVNÁ FORMA	živnostník	0,3	17,3	51,3	14,7	16,3
	s.r.o.		16,0	51,5	19,0	13,5
	a.s.		18,2	54,5	13,6	13,6
	družstvo		28,6	52,4	4,8	14,3
	iná forma		31,6	26,3	10,5	31,6
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	0,2	16,0	49,1	18,0	16,7
	10 až 49 zamestnancov		15,6	49,6	21,2	13,6
	50 až 249 zamestnancov		22,0	59,0	8,5	10,5
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo		21,1	47,4	13,2	18,4
	priemysel		21,4	54,0	10,3	14,3
	stavebníctvo		12,8	57,6	15,2	14,4
	obchod	0,3	17,8	54,7	14,3	12,9
	doprava, informácie		17,1	46,1	22,4	14,5
	ubytovanie, stravovanie		14,6	46,3	26,8	12,2
	obchodné služby		15,3	46,4	21,4	16,9
	ostatné služby		20,3	47,5	16,9	15,3
KRAJ SÍDLA	Bratislavský		16,6	47,8	17,3	18,3
	Trnavský		11,8	63,7	14,7	9,8
	Trenčiansky	1,1	16,3	48,9	17,4	16,3
	Nitriansky		14,7	59,8	14,7	10,8
	Žilinský		14,2	51,7	16,7	17,5
	Banskobystrický		23,5	46,9	18,5	11,1
	Prešovský		20,8	45,5	17,8	15,8
	Košický		21,8	50,5	17,8	9,9

7.2. Snaha o získanie finančných zdrojov z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít

3% podnikateľov uviedlo, že sa pokúsili v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov získať finančné zdroje z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít, a že boli pri tejto svojej snahe **úspešní**.

Necelá desatina podnikateľov (**8%**) sa síce v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov pokúšala o získanie podpory z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít, **neboli** však pri tejto svojej snahe **úspešní**.

Približne 9 z 10 (**89%**) podnikateľov **sa ani nepokúšalo o získanie takejto podpory** na inovačné aktivity.

Graf č.17

Úspešných podnikateľov pri získavaní finančných zdrojov z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít, v porovnaní s celoslovenským priemerom (3%), častejšie nájdeme medzi predstaviteľmi družstiev (33%), akciových spoločností (6%), strednými podnikateľmi s 50-249 zamestnancami (9%), medzi oslovenými v sektoroch pôdohospodárstvo (29%) a priemysel (6%).

Podnikateľov, ktorí sa pokúšali finančné zdroje z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít získať, ale **neboli pritom úspešní**, v porovnaní s celoslovenským priemerom (8%), častejšie nájdeme medzi akciovými spoločnosťami (12%), malými podnikateľmi s 10-49 zamestnancami (11%), medzi oslovenými v sektoroch priemysel (14%), ubytovanie, stravovanie (12%) a respondentmi z Nitrianskeho (12%) a Prešovského (16%) kraja.

O finančné zdroje z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít sa v posledných dvoch rokoch, v porovnaní s celoslovenským priemerom (89%), častejšie **vôbec nepokúšali** živnostníci (92%), predstavitelia mikro podnikov s 0-9 zamestnancami (93%), oslovení v sektoroch stavebníctvo (96%), obchodné služby (94%) a respondenti z Bratislavského (93%) a Trenčianskeho (94%) kraja.

Tab.14

Pokus o získanie finančných zdrojov z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podľa vybraných charakteristík podnikateľov				
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013				
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Pokúsila sa vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov získať finančné zdroje z podporných programov na realizáciu vašich inovačných aktivít?		
		áno, úspešne	áno, neúspešne	nie
CELÁ VZORKA		3,4	7,7	88,9
PRÁVNÁ FORMA	živnostník	2,3	5,7	92,0
	s.r.o.	2,4	7,7	89,9
	a.s.	6,1	12,1	81,8
	družstvo	33,3	9,5	57,1
	iná forma	10,5	21,1	68,4
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	1,6	5,3	93,1
	10 až 49 zamestnancov	2,8	11,2	86,0
	50 až 249 zamestnancov	9,0	10,0	81,0
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	28,9	10,5	60,5
	priemysel	6,3	13,5	80,2
	stavebníctvo	2,4	1,6	96,0
	obchod	2,4	8,4	89,2
	doprava, informácie	1,3	7,9	90,8
	ubytovanie, stravovanie	4,9	12,2	82,9
	obchodné služby	0,8	5,6	93,5
	ostatné služby		8,5	91,5
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	2,3	4,7	93,0
	Trnavský	3,9	5,9	90,2
	Trenčiansky	3,3	3,3	93,5
	Nitriansky	2,9	11,8	85,3
	Žilinský	3,3	10,8	85,8
	Banskobystrický	4,9	8,6	86,4
	Prešovský	4,0	15,8	80,2
	Košický	5,0	5,9	89,1

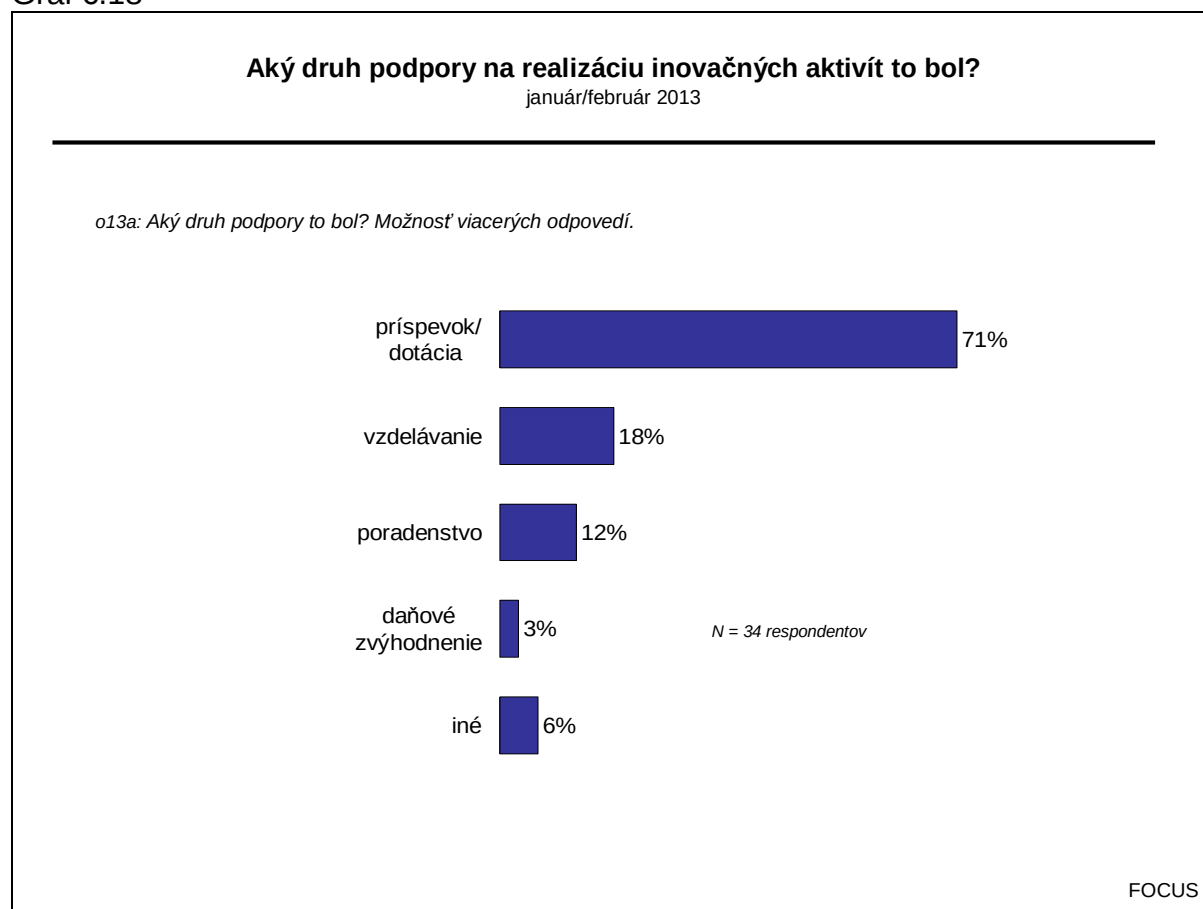
3% podnikateľov uviedlo, že sa pokúsili v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov získať finančné zdroje z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít, a že boli pri tejto svojej snahe úspešní.

V absolútnom vyjadrení to bolo 34 respondentov.

Najčastejšie pritom išlo o formu **príspevku/ dotácie** (71% z nich). Ďalej mala podpora podobu vzdelávania (18%), poradenstva (12%) a daňového zvýhodnenia (3%).

6% z takých to úspešných podnikateľov uviedlo príliš všeobecné odpovede (výskum, vývoj), ktoré nebolo možné zaradiť do žiadnej z vyššie menovaných kategórií.

Graf č.18

8. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE (PRINCÍPY Č.9)

8.1. Využitie verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov alebo podporu ekologických produktov a služieb

Len **2%** oslovených podnikateľov uviedli, že v predchádzajúcich dvoch rokoch **využili** **nejaký druh verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov** (znižovania spotreby energie) alebo **na podporu ekologických produktov a služieb**.

5% oslovených malých a stredných podnikateľov sa síce o podobný typ verejnej podpory v priebehu posledných dvoch rokov **pokúšala, ale neboli úspešní**.

Zostávajúcich **93%** oslovených podnikateľov sa o takýto typ verejnej podpory **vôbec nepokúšalo**.

Graf č.19

Štatistická analýza kategórie „**áno**“ nie je z dôvodu jej nízkej absolútnej početnosti vo vzorke spoľahlivá. Výsledky však naznačujú, že vyššie zastúpenie majú takíto úspešní podnikatelia medzi družstvami (10%), strednými podnikateľmi s 50-249 zamestnancami (6%), oslovenými v sektore pôdohospodárstvo (8%), ubytovanie a stravovanie (10%).

O takýto typ verejnej podpory **sa pokúšali, ale nezískali ju**, v porovnaní s celoslovenským priemerom (5%), častejšie družstvá (14%), oslovení v sektore priemysel (9%) a respondenti z Trnavského (10%) a Žilinského (10%) kraja.

O takýto typ verejnej podpory **sa vôbec nepokúšali**, v porovnaní s celoslovenským priemerom (93%), častejšie oslovení v sektoroch ostatné služby (98%) a respondenti z Bratislavského kraja (96%).

Tab.15

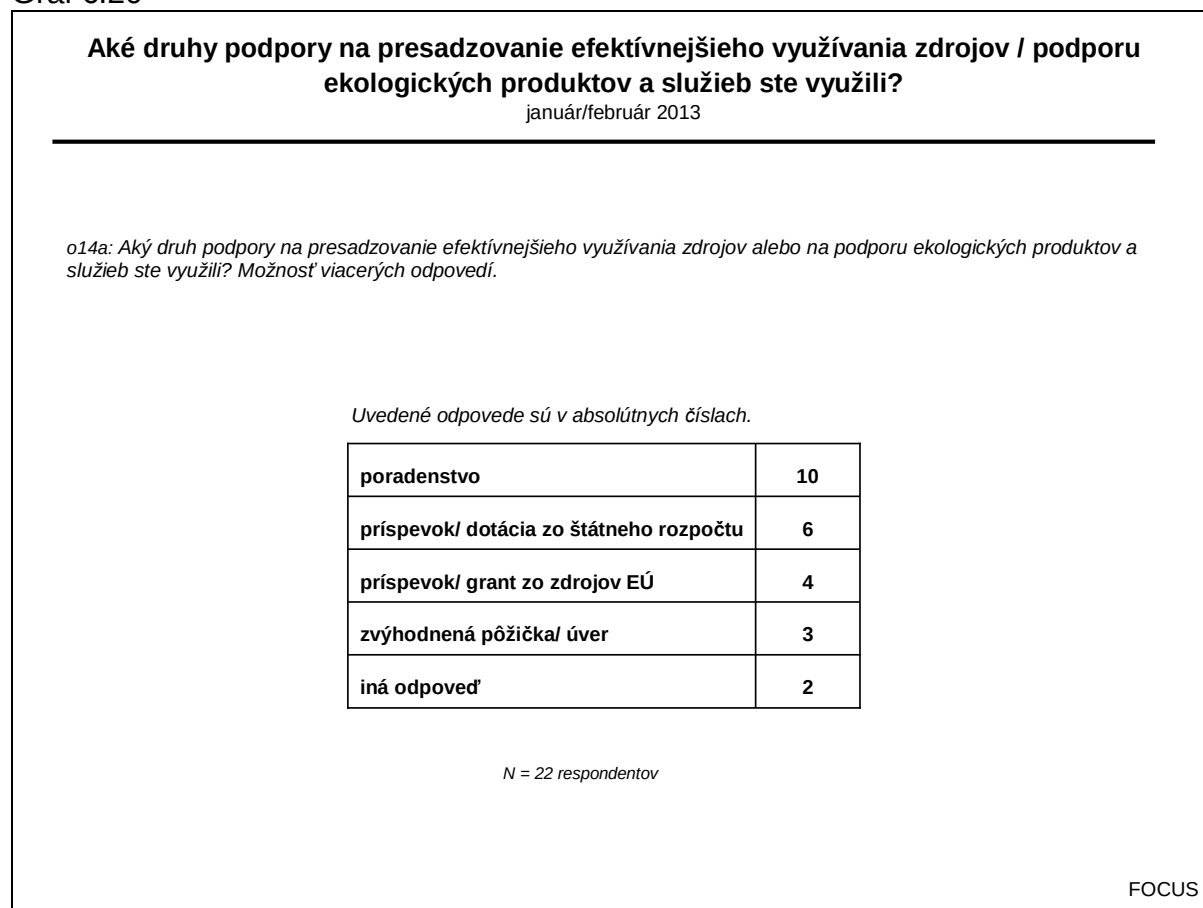
Využitie nejakého druhu verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov alebo na podporu ekologických produktov a služieb v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podľa vybraných charakteristík podnikateľov				
FOCUS, 21.1. - 6. 2. 2013				
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Využila vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nejaký druh verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov (znižovania spotreby energie) alebo na podporu ekologických produktov a služieb?		
		áno	nie, ale pokúšali ste sa	nie, a ani ste sa nepokúšali
CELÁ VZORKA		2,2	4,9	92,9
PRÁVNA FORMA	živnostník	1,3	4,3	94,3
	s.r.o.	2,5	4,7	92,8
	a.s.	1,5	3,0	95,5
	družstvo	9,5	14,3	76,2
	iná forma		15,8	84,2
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	1,3	5,3	93,5
	10 až 49 zamestnancov	1,6	4,0	94,4
	50 až 249 zamestnancov	5,5	5,0	89,5
HLAVNÁ AKTIVITA	pôdohospodárstvo	7,9	5,3	86,8
	priemysel	4,0	8,7	87,3
	stavebníctvo	1,6	2,4	96,0
	obchod	2,1	5,2	92,7
	doprava, informácie	1,3	6,6	92,1
	ubytovanie, stravovanie	9,8	2,4	87,8
	obchodné služby	0,4	4,4	95,2
	ostatné služby		1,7	98,3
KRAJ SÍDLA	Bratislavský	1,3	2,7	96,0
	Trnavský	2,9	9,8	87,3
	Trenčiansky	1,1	6,5	92,4
	Nitriansky	2,0	3,9	94,1
	Žilinský	4,2	9,2	86,7
	Banskobystrický		2,5	97,5
	Prešovský	4,0	5,0	91,1
	Košický	3,0	3,0	94,1

2% podnikateľov uviedli, že v predchádzajúcich dvoch rokoch využili nejaký druh verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov (znižovania spotreby energie) alebo na podporu ekologických produktov a služieb. Keďže ide o nízky počet respondentov (22 respondentov), tak uvádzame konkrétne formy podpory len v absolútnych číslach:

- poradenstvo (10 respondentov),
- príspevok/ dotácia zo štátneho rozpočtu (6 respondentov),
- príspevok/ grant zo zdrojov EÚ (4 respondenti),
- zvýhodnená pôžička/ úver (3 respondenti).

2 respondenti uviedli inú odpoveď. Išlo o príliš všeobecné odpovede (energetické zdroje, zdroje), ktoré nie je možné zaradiť do vyššie menovaných druhov podpory.

Graf č.20

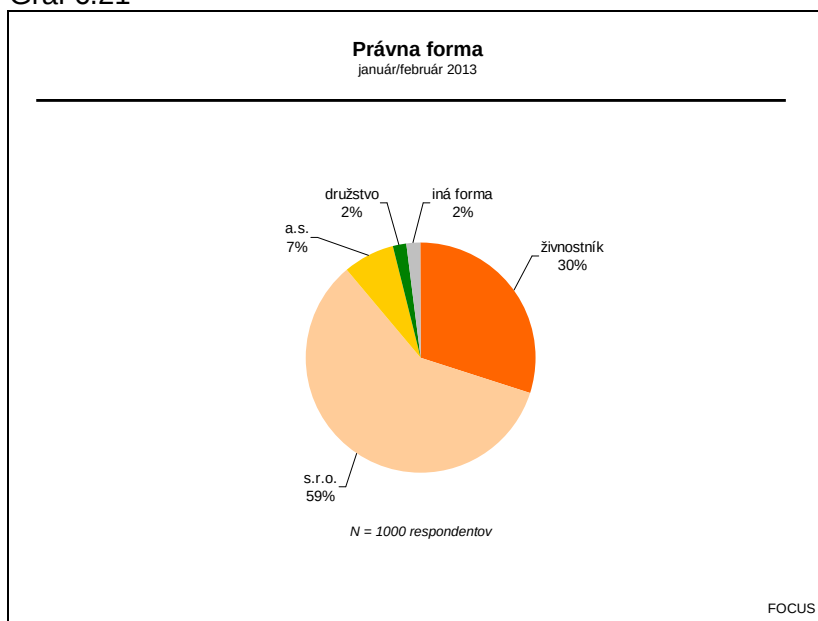

9. VYBRANÉ CHARAKTERISTIKY OSLOVENÝCH PODNIKATEĽOV

9.1. Právna forma

Z hľadiska právnej formy prevládajú medzi podnikateľmi spoločnosti s ručením obmedzeným (59%), nasledujú živnostníci (30%), akciové spoločnosti (7%) a družstvá 2%). Inú právnu formu (verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť) deklarovali 2% oslovených podnikateľov.

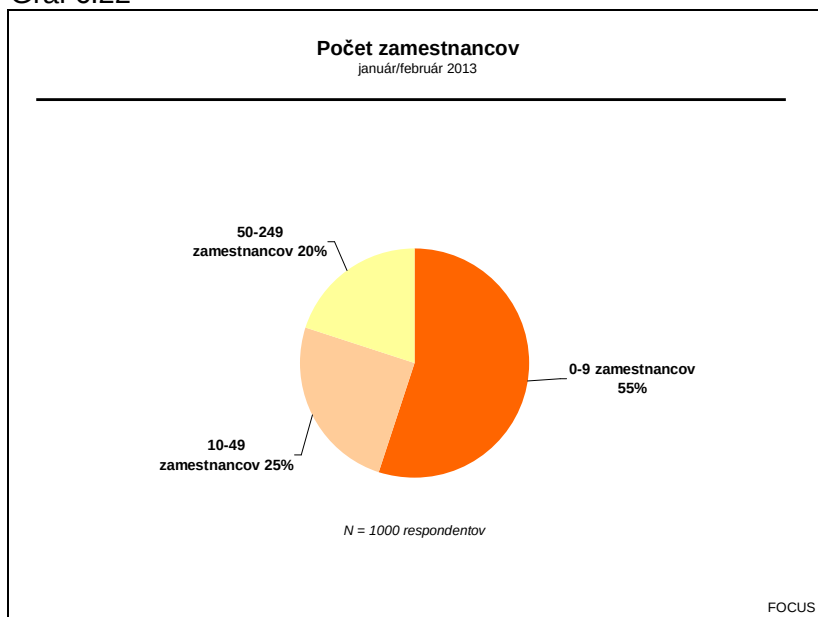
Graf č.21

9.2. Počet zamestnancov

Viac ako polovica (55%) oslovených podnikateľov zamestnáva 0 až 9 zamestnancov. Štvrtina podnikateľov (25%) zamestnáva 10 – 49 zamestnancov. Medzi stredné podniky, ktoré zamestnávajú 50 – 249 zamestnancov patrí pätina oslovených podnikateľov (20%).

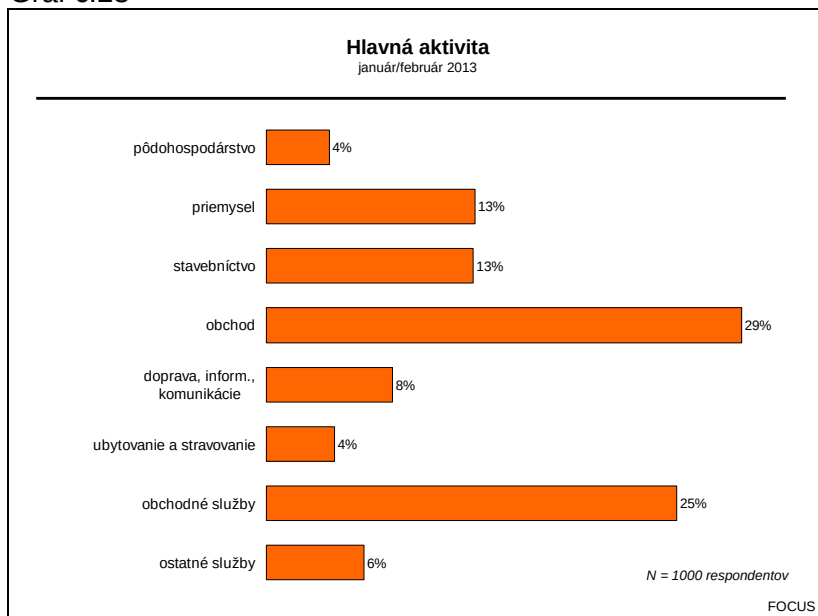
Graf č.22

9.3. Hlavná aktivita

Z hľadiska hlavnej aktivity, ktoré vykonávajú oslovení malí a strední podnikatelia viac ako štvrtina (29%) pôsobí v oblasti obchodu, štvrtina (25%) v oblasti obchodných služieb a po 13% v oblastiach priemyslu a stavebníctva. Ostatné kategórie činností sú zastúpené menej ako desatinou podnikateľov.

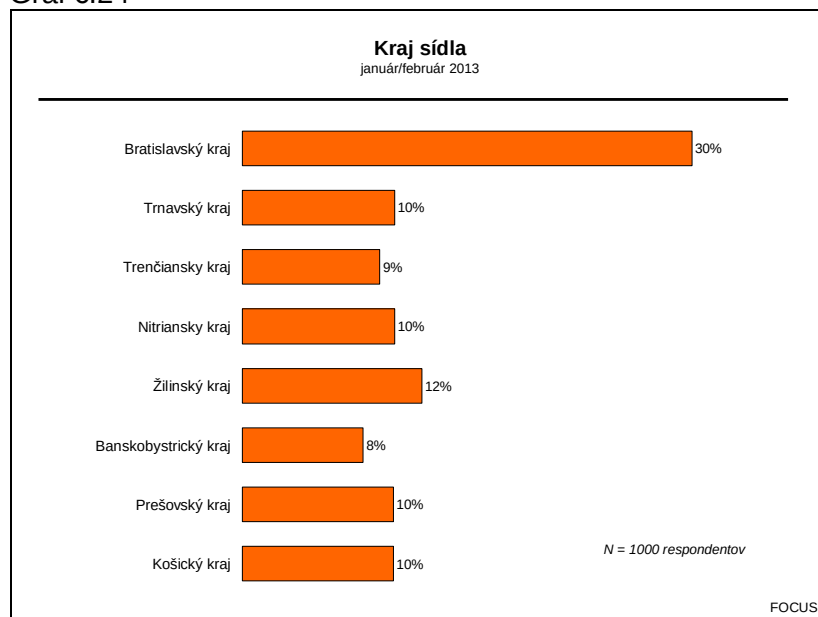
Graf č.23

9.4. Kraj sídla

Z hľadiska krajského členenia majú 3 z 10 (30%) oslovených podnikateľov sídlo v Bratislavskom kraji. Zastúpenie podnikateľov z iných krajov sa pohybuje na úrovni 8%-12 %.

Graf č.24

METODIKA PRIESKUMU

Terénnu fázu výskumu uskutočnili v dňoch od 21. januára do 6. februára 2013 vyškolení externí spolupracovníci agentúry FOCUS – operátori, formou telefonických rozhovorov.

Základný súbor (tzv. oporu výberu) tvorili mikro podnikatelia (0-9 zamestnancov), malí podnikatelia (10-49 zamestnancov) a strední podnikatelia (50-249 zamestnancov) pôsobiaci na Slovensku. Podľa údajov ŠÚ SR k 31. 12. 2011 pôsobilo na Slovensku 375 722 živnostníkov a 153 283 malých a stredných podnikov. Ako databázový zdroj bol použitý Register organizácií, ktorý vedie ŠÚ SR a Abertina – register firiem od spoločnosti Solidited.

Výberový súbor o veľkosti 1000 podnikateľov bol vytvorený stratifikovaným náhodným výberom zo základného súboru osobitne pre živnostníkov a pre malých a stredných podnikateľov.

Rozdelenie podnikateľov podľa počtu zamestnancov:

- mikro podnikatelia s počtom zamestnancom 0-9 tvorili 55% vzorky (550 respondentov)
- malé podniky s 10-49 zamestnancami tvorili 25% vzorky (250 respondentov)
- stredné podniky s 50-249 zamestnancami tvorili 20% vzorky (200 respondentov).

Ako stratifikačné kritériá boli použité dva znaky:

1) **rozdelenie podnikateľov podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti** zapísanej do Obchodného registra na základe medzinárodnej klasifikácie NACE rev.2, pričom kategorizácia hlavných ekonomických činností bola stanovená nasledovne (uvádzame aj označenie sekcie podľa klasifikácie NACE rev.2)

- pôdohospodárstvo – A; priemysel - B, C, D, E; stavebníctvo – F; obchod – G; ubytovanie a stravovanie – I; doprava/ informácie/ komunikácie - H, J; obchodné služby - K, L, M, N a ostatné služby - O, P, Q, R, S

2) **rozdelenie podnikov podľa ich sídla z hľadiska krajského členenia na**

- Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj.

V prípade, že pri vybranom podnikateľovi nebol v databáze uvedený telefonický kontakt, bol tento dohľadaný. Ak nebolo možné kontakt dohľadať, bol podnikateľ vo vzorke nahradený. Rovnako boli priebežne nahradzované aj podnikatelia, ktorí odmietli účasť na prieskume a to tak, aby bola dosiahnutá definovaná veľkosť vzorky (1000 podnikateľov) pri súčasnom naplnení definovaných proporcií v stratifikačných kritériách.

Výberový súbor z hľadiska zvolených stratifikačných kritérií reprezentuje základný súbor výskumu.

ZHRNUTIE

Podpora podnikania (princíp č.1)

- Necelá pätina oslovených malých a stredných podnikateľov (18%) hodnotí súčasné podmienky na podnikanie na Slovensku ako dobré. Pritom ako veľmi dobré ich hodnotí 1% opýtaných a ako skôr dobré 17% oslovených podnikov. Naopak, ako celkovo zlé hodnotí súčasné podmienky na podnikanie až 82% skúmaných podnikateľov. Pritom ako veľmi zlé ich hodnotí tretina oslovených podnikov (34%) a ako skôr zlé približne polovica (48%) opýtaných.
- Len 2% respondentov uviedli, že sa podmienky na podnikanie v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov zmenili k lepšiemu. Naopak, až takmer 8 z 10 (78%) oslovených podnikateľov uviedlo, že podmienky na podnikanie sa v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov zhoršili. Pätina (20%) oslovených podnikateľov konštatovala, že sa podmienky na podnikanie v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nezmenili (sú rovnaké ako predtým).
- Celkovo 5% respondentov deklarovalo, že v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov využili podporu z podporných programov Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania alebo regionálnych poradenských a informačných centier. Najčastejšie pritom využili poradenské služby (23% z nich) a vzdelávacie kurzy (21%). Ďalšia necelá pätina podnikateľov, ktoré v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov využili podporu z podporných programov NADSME, uviedla finančnú podporu (17%) a semináre, konferencie, prípadne workshopy (15%). Približne desatina podnikateľov alebo menej ako desatina tiež uviedla nasledujúcu formu podpory: podpora z EÚ fondov (12%), webové služby a portály www.MSPOnline.sk alebo www.ObchodnyPartner.sk (10%) a 6% opýtaných uviedlo elektronický časopis Podnikanie. Štvrtina oslovených podnikateľov (25%) uviedla, že síce takúto podporu nevyužili, ale uvažujú o tom. 7 z 10 respondentov (70%) odpovedalo, že takúto podporu nevyužili a ani v budúcnosti o ňu nemajú záujem.

Najskôr myslieť v malom (princíp č.3)

- Viac ako štvrtina oslovených podnikateľov (26%) uviedla, že nadmerná regulácia podnikania predstavuje pre ich podnikanie vážnu prekážku. Ďalší 4 z 10 (39%) podnikateľov uviedli, že nadmerná regulácia podnikania pre nich predstavuje miernu prekážku. Tretina (32%) oslovených podnikateľov odpovedala, že nadmerná regulácia podnikania nepredstavuje pre ich podnikanie žiadnu prekážku. 4% podnikateľov sa nevedeli k otázke vyjadriť.
- Celkovo podľa desatiny (10%) oslovených malých a stredných podnikateľov došlo v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov k zníženiu administratívnej záťaže podnikania. Pritom 8% podnikateľov uviedlo, že došlo k miernemu zníženiu a 2%

podnikateľov uviedlo, že došlo k výraznému zníženiu administratívnej záťaže podnikania. Najčastejšou odpoveďou viac ako polovice skúmaných podnikateľov (53%) bolo konštatovanie, že v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov došlo celkovo k zvýšeniu administratívnej záťaže podnikania. Viac ako tretina respondentov (37%) uviedla, že v tejto oblasti nedošlo v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov k žiadnej zmene. 1% opýtaných respondentov sa k otázke nevedelo vyjadriť.

Ústretová verejná správa (princíp č.4)

- Len 2% oslovených podnikateľov hodnotili úroveň elektronickej komunikácie s orgánmi verejnej a štátnej správy ako výbornú. Najčastejšie dostala úroveň elektronickej komunikácie známku „dostatočná“. Takto ju hodnotili 6 z 10 (60%) oslovených malých a stredných podnikateľov. Viac ako tretina podnikateľov (35%) uviedla, že elektronická komunikácia s orgánmi verejnej a štátnej správy je na nedostatočnej úrovni. 3% respondentov sa k otázke nevedeli vyjadriť.

Štátna moc a verejné obstarávanie (princíp č.5)

- Len necelé 1% malých a stredných podnikateľov hodnotilo možnosti získať finančné zdroje z podporných programov pre svoje podnikanie ako výborné. Tretina oslovených podnikateľov (32%) hodnotila tieto možnosti ako dostatočné. Najčastejšie sa v odpovediach respondentov objavilo hodnotenie nedostatočné. Takto vidí možnosti získania finančných zdrojov z podporných programov pre svoje podnikanie viac ako polovica (53%) oslovených podnikateľov. Až 15% respondentov sa k otázke nevedelo vyjadriť.
- Viac ako desatina (12%) oslovených podnikateľov uviedla, že v predchádzajúcich dvoch rokoch využili nejaký druh verejnej finančnej podpory. Konkrétne, takmer polovica z nich (46%) uviedla, že využili príspevok/ grant zo zdrojov EÚ. Ďalšia viac ako tretina (37%) podnikateľov, ktorí v posledných dvoch rokoch využili nejaký druh verejnej podpory, uviedli, že dostali príspevok/ dotáciu zo štátneho rozpočtu. 17% takýchto podnikateľov tiež uviedlo zvýhodnenú pôžičku/ úver a 3% daňové zvýhodnenie.
- Štvrtina oslovených malých a stredných podnikateľov (25%) sa síce o podobný typ podpory z verejných zdrojov v priebehu posledných dvoch rokov neuchádzala, ale uvažuje o tom. Takmer dve tretiny (63%) oslovených podnikateľov o takýto typ podpory nežiadalo a ani nemajú v budúcnosti o takýto typ podpory záujem.

Prístup k financovaniu, včasné úhrady (princíp č.6)

- Najväčšie percento oslovených podnikateľov – takmer dve tretiny (62%) – uviedlo, že priemerná doba splatnosti ich pohľadávok, respektíve faktúr je do 30 dní. Štvrtina (25%) oslovených malých a stredných podnikateľov deklarovala, že priemerná doba splatnosti ich pohľadávok je v rozpätí 31 až 60 dní. Viac ako desatina (13%) oslovených respondentov uviedla priemernú dobu úhrady ich pohľadávok dlhšiu ako 60 dní. Pritom 8% podnikateľov uviedlo, že v priemere sú

ich pohľadávky uhradené v rozmedzí 61 až 90 dní. Až 5% oslovených podnikateľov však uviedlo, že na úhradu svojich faktúr musia v priemere čakať viac ako 90 dní.

Jednotný trh a internacionalizácia (princípy č.7 a č.10)

- Takmer 4 z 10 (38%) podnikateľov v súčasnosti realizujú svoje obchodné aktivity aj v zahraničí. Pritom na jednotnom trhu EÚ realizuje obchodné aktivity 96% z nich a na trhoch mimo EÚ 29% z nich.
3% respondentov obchodné aktivity v zahraničí v súčasnosti nerealizujú, ale pripravujú sa na to v blízkej dobe. Ďalších 5% respondentov o tom uvažuje v budúcnosti. Pritom 95% z nich plánuje obchodné aktivity realizovať na jednotnom trhu EÚ a 18% z nich na trhoch mimo EÚ.
Viac ako polovica podnikateľov (54%) obchodné aktivity v zahraničí v súčasnosti nerealizuje a ani o tom v budúcnosti neuvažuje.
- Len 1% oslovených podnikateľov uviedlo, že využili nejaký druh verejnej podpory pre ich zahranično-obchodné aktivity v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov. Keďže ide o nízky počet respondentov (12 respondentov), tak uvádzame konkrétne formy podpory len v absolútnych číslach – zvýhodnená pôžička/ úver (3 respondenti), poradenstvo (3 respondenti), poskytnutie záruky, poistenie a zvýhodnená účasť na veľtrhoch/ výstavách v zahraničí (po 1 respondentovi). Inú odpoveď uviedli 3 respondenti. Ich odpovede však boli na všeobecnej úrovni a nebolo ich možné zaradiť do niektorej z vyššie uvedených kategórií.
3 z 10 (29%) malých a stredných podnikateľov uviedlo, že sa o takúto podporu pokúšali, ale neboli úspešní.
70% oslovených podnikateľov uviedlo, že sa orientujú len na domáci trh a takýto druh podpory sa preto nezaujímal. 1% respondentov nevedelo na otázku odpovedať.

Zručnosti a inovácie (princípy č.8)

- Len 0,1% podnikateľov uviedlo, že sú veľmi spokojní s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií, ako napr. s príspevkami, daňovými zvýhodneniami, poradenstvom, vzdelávaním a pod. Necelá pätina (17%) oslovených podnikateľov sa vyjadrila, že sú skôr spokojní s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií. Celkovú nespokojnosť s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií deklarovalo 68% opýtaných. Pritom 51% podnikateľov uviedla, že sú skôr nespokojní a 17% podnikateľov uviedlo, že sú veľmi nespokojní s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií. Až 15% respondentov nevedelo na otázku odpovedať.
- 3% podnikateľov uviedlo, že sa pokúsili v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov získať finančné zdroje z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít, a že boli pri tejto svojej snahe úspešní. Najčastejšie pritom išlo o formu príspevku/ dotácie (71% z nich). Ďalej mala podpora podobu vzdelávania (18% z nich), poradenstva (12% z nich) a daňového zvýhodnenia (3% z nich). 6% z takých to

úspešných podnikateľov uviedlo príliš všeobecné odpovede (výskum vývoj), ktoré nebolo možné zaradiť do žiadnej z vyššie menovaných kategórií.

Necelá desatina podnikateľov (8%) sa síce v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov pokúšala o získanie podpory z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít, neboli však pri tejto svojej snahe úspešní.

Približne 9 z 10 (89%) podnikateľov sa ani nepokúšalo o získanie takejto podpory na inovačné aktivity.

Životné prostredie (princípy č.9)

- Len 2% oslovených podnikateľov uviedli, že v predchádzajúcich dvoch rokoch využili nejaký druh verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov (znižovania spotreby energie) alebo na podporu ekologických produktov a služieb. Keďže ide o nízky počet respondentov (22 respondentov), tak uvádzame konkrétne formy podpory len v absolútnych číslach – poradenstvo (10 respondentov), príspevok/ dotácia zo štátneho rozpočtu (6 respondentov), príspevok/ grant zo zdrojov EÚ (4 respondenti), zvýhodnená pôžička/ úver (3 respondenti). 2 respondenti uviedli inú odpoveď. Išlo o príliš všeobecné odpovede (energetické zdroje, zdroje), ktoré nie je možné zaradiť do vyššie menovaných druhov podpory.

5% oslovených malých a stredných podnikateľov sa síce o podobný typ verejnej podpory v priebehu posledných dvoch rokov pokúšala, ale neboli úspešní.

Zostávajúcich 93% oslovených podnikateľov sa o takýto typ verejnej podpory vôbec nepokúšalo.

PRVOSTUPŇOVÉ TRIEDENIE ÚDAJOV

Všetky údaje uvedené v tabuľkách sú v percentách.

Veľkosť vzorky respondentov je N=1000 podnikateľov

Princíp č. 1 Podpora podnikania

o1. Ako hodnotíte súčasné podmienky na podnikanie na Slovensku? Sú podľa vás:

1	veľmi dobré	0,7
2	skôr dobré	17,2
3	skôr zlé	47,8
4	veľmi zlé	33,9
9	nevie	0,4

o2. Zmenili sa podľa vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podmienky na podnikanie?

1	zmenili, teraz sú lepšie	1,6
2	zmenili, teraz sú horšie	78,3
3	podmienky sú rovnaké ako predtým	19,9
9	nevie	0,2

o3. Využili ste v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podporu z podporných programov a iniciatív Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania alebo regionálnych poradenských a informačných centier?

1	áno	5,2
2	nie, ale uvažujete o tom	25,3
3	nie a ani nemáte záujem	69,5

o3a. Aký druh podpory ste využili? Možnosť viacerých odpovedí.

1	vzdelávacie kurzy	1,1
2	poradenské služby (napr. príprava podnikateľských plánov)	1,2
3	semináre, konferencie, workshopy	0,8
4	elektronický časopis – mesačník podnikanie	0,3
5	webové služby a portály: www.MSPOnline.sk , www.ObchodnyPartner.sk	0,5
6	iné	2,6
	netýka sa (nevyužili podporu)	94,8

Princíp č.3 Najskôr myslieť v malom

o4. Predstavuje nadmerná regulácia podnikania prekážku pre vaše podnikanie?

1	áno, je to vážna prekážka	25,5
2	áno, je to mierna prekážka	38,5
3	nie je to žiadna prekážka	32,2
9	nevie	3,8

o5. Došlo podľa Vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov k zníženiu administratívnej záťaže podnikania?

1	áno, došlo k výraznému zníženiu	1,5
2	áno, došlo k miernemu zníženiu	8,5
3	nenastala žiadna zmena	36,8
4	došlo k zvýšeniu administratívnej záťaže	52,5
9	nevie	0,7

Princíp č. 4 Ústretová verejná správa

o6. Ako by ste zhodnotili úroveň elektronickej komunikácie s orgánmi verejnej a štátnej správy? Je podľa vás:

1	výborná	2,1
2	dostatočná	59,5
3	nedostatočná	35,4
9	nevie	3,0

Princíp č. 5 Štátna pomoc a verejné obstarávanie

o7. Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať finančné zdroje z podporných programov pre svoje podnikanie? Hodnotíte tieto možnosti ako:

1	výborné	0,5
2	dostatočné	32,4
3	nedostatočné	52,6
9	nevie	14,5

o8. Využila vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nejaký druh verejnej finančnej podpory (dotáciu, pôžičku, záruku, EÚ fondy)?

1	áno	12,2
2	nie, ale uvažujete o tom	25,0
3	nie a ani nemáte záujem	62,8

o8a. Aký druh verejnej finančnej podpory ste využili? Možnosť viacerých odpovedí.

1	príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu	3,7
2	príspevok/grant zo zdrojov EÚ	5,5
3	zvýhodnenú pôžičku/ úver	2,1
4	poskytnutie záruky	0,0
5	daňové zvýhodnenie	0,4
6	iné	1,7
	netýka sa (nevyužili žiadny druh verejnej finančnej podpory)	87,8

Princíp č. 6 Prístup k financovaniu, včasné úhrady

o9. Aká je priemerná doba úhrady vašich pohľadávok / faktúr?

1	do 30 dní	62,0
2	od 31 do 60 dní	24,9
3	od 61 do 90 dní	8,3
4	viac ako 90 dní	4,8

Princíp č. 7 Jednotný trh a Princíp č. 10 Internacionalizácia

o10. Realizujete obchodné aktivity v zahraničí alebo o nich uvažujete?

1	áno, realizujete	38,3
2	nerealizujete, ale pripravujete v blízkej dobe	2,7
3	nerealizujete, ale uvažujete o vstupe na zahraničné trhy v budúcnosti	4,9
4	nerealizujete, ani neuvažujete o realizácii v budúcnosti	54,1
9	nevie	0,0

o10a. Realizujete svoje obchodné aktivity v zahraničí na jednotnom trhu EÚ alebo na trhu mimo EÚ? Možnosť viacerých odpovedí.

1	na jednotnom trhu EÚ	36,9
2	mimo EÚ	10,9
	netýka sa (momentálne nerealizujú obchodné aktivity v zahraničí)	61,7

o10b. Uvažujete o ich realizácii na jednotnom trhu EÚ alebo na trhu mimo EÚ? Možnosť viacerých odpovedí.

1	na jednotnom trhu EÚ	7,2
2	mimo EÚ	1,4
	netýka sa (momentálne realizujú obchodné aktivity v zahraničí + neuvažujú o ich realizácii v budúcnosti)	92,4

o11. Využila vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nejaký druh verejnej podpory pre vaše zahranično-obchodné aktivity?

1	áno	1,2
2	nie, ale pokúšali sme sa	28,7
3	nie, orientujeme sa na domáci trh	69,6
9	nevie	0,5

o11a. Aký druh podpory pre vaše zahranično-obchodné aktivity ste využili? Možnosť viacerých odpovedí.

1	zvýhodnená pôžička/ úver	0,3
2	poskytnutie záruky	0,1
3	poistenie	0,1
4	poradenstvo	0,3
5	zvýhodnená účasť na veľtrhoch/výstavách v zahraničí	0,4
6	iné	0,3
	netýka sa (nevyužili žiadny druh verejnej podpory)	98,8

Princíp č. 8 Zručnosti a inovácie

o12. Do akej miery ste spokojní s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií, ako napr. s príspevkami (dotáciami), daňovými zvýhodneniami, poradenstvom, vzdelávaním a pod.? Ste.

1	veľmi spokojný/á	0,1
2	skôr spokojný/á	17,1
3	skôr nespokojný/á	51,2
4	veľmi nespokojný/	16,9
9	nevie	14,7

o13. Pokúsila sa vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov získať finančné zdroje z podporných programov na realizáciu vašich inovačných aktivít?

1	áno, úspešne	3,4
2	áno, neúspešne	7,7
3	nie	88,9

o13a. Aký druh podporných programov to bol? Možnosť viacerých odpovedí.

1	príspevok/dotácia	2,3
2	daňové zvýhodnenie	0,1
3	poradenstvo	0,4
4	vzdelávanie	0,6
5	iné	0,3
	netýka sa (nezískali finančné zdroje z podporných programov)	96,6

Princíp č. 9 Životné prostredie

o14. Využila vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nejaký druh verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov (znižovania spotreby energie) alebo na podporu ekologických produktov a služieb?

1	áno	2,2
2	nie, ale pokúšali ste sa	4,9
3	nie, a ani ste sa nepokúšali	92,9

o14a. Aký druh podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov alebo na podporu ekologických produktov a služieb ste využili? Možnosť viacerých odpovedí.

1	príspevok (dotácia) zo štátneho rozpočtu	0,6
2	príspevok (grant) zo zdrojov EÚ	0,4
3	zvýhodnená pôžička/ úver	0,3
4	poradenstvo	1,0
5	iné	0,2
	netýka sa (nezískali finančné zdroje)	97,8

Triediace otázky:

1. Aká je právna forma vašej firmy?

1	živnostník	30,0
2	spoločnosť s ručením obmedzeným	59,4
3	akciová spoločnosť	6,6
4	družstvo	2,1
5	iná forma	1,9

2. Koľko zamestnancov má Vaša firma?

1	0 až 9 zamestnancov	55,0
2	10 až 49 zamestnancov	25,0
3	50 až 249 zamestnancov	20,0

3. Uveďte, prosím, okres v ktorom sídli vaša firma.

5101	Bratislava	27,4
5102	Malacky	0,8
5103	Pezinok	1,3
5104	Senec	0,6
5201	Trnava	3,3
5202	Dunajská Streda	1,8
5203	Galanta	1,9
5204	Hlohovec	0,6
5205	Piešťany	1,0
5206	Senica	0,7
5207	Skalica	0,9
5301	Trenčín	2,4
5302	Bánovce nad Bebravou	0,5
5303	Ilava	0,8
5304	Myjava	0,7
5305	Nové Mesto nad Váhom	0,9
5306	Partizánske	1,0
5307	Považská Bystrica	1,2
5308	Prievidza	1,0
5309	Púchov	0,7
5401	Nitra	4,2
5402	Komárno	1,1
5403	Levice	1,7
5404	Nové Zámky	1,9
5405	Šaľa	0,3
5406	Topoľčany	0,7
5407	Zlaté Moravce	0,3
5501	Žilina	4,6
5502	Bytča	0,1

5503	Cadca	0,9
5504	Dolný Kubín	0,9
5505	Kysucké Nové Mesto	0,4
5506	Liptovský Mikuláš	1,4
5507	Martin	1,5
5508	Námestovo	0,3
5509	Ružomberok	1,0
5510	Turčianske Teplice	0,0
5511	Tvrdošín	0,9
5601	Banská Bystrica	2,0
5602	Banská Štiavnica	0,8
5603	Brezno	0,8
5604	Detva	0,0
5605	Krupina	0,2
5606	Lučenec	0,8
5607	Poltár	0,1
5608	Revúca	0,3
5609	Rimavská Sobota	0,8
5610	Veľký Krtíš	0,3
5611	Zvolen	0,5
5612	Žarnovica	0,5
5613	Žiar nad Hronom	1,0
5701	Prešov	2,7
5702	Bardejov	0,7
5703	Humenné	0,8
5704	Kežmarok	0,6
5705	Levoča	0,2
5706	Medzilaborce	0,0
5707	Poprad	2,5
5708	Sabinov	0,2
5709	Snina	0,2
5710	Stará Ľubovňa	0,9
5711	Stropkov	0,0
5712	Svidník	0,6
5713	Vranov nad Topľou	0,7
5801	Košice	5,0
5802	Košice okolie	0,6
5803	Gelnica	0,1
5804	Michalovce	1,4
5805	Rožňava	0,4
5806	Sobrance	0,5
5807	Spišská Nová Ves	1,5
5808	Trebišov	0,6

4. Ktorá z nasledovných činností je vo vašom podnikaní hlavná? (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)

1	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	3,8
2	Ťažba a dobývanie	0,2
3	Priemyselná výroba	11,8
4	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0,2
5	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	0,4
6	Stavebníctvo	12,5
7	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	28,7
8	Doprava a skladovanie	2,8
9	Ubytovacie a stravovacie služby	4,1
10	Informácie a komunikácia	4,8
11	Finančné a poisťovacie činnosti	1,0
12	Činnosti v oblasti nehnuteľností	3,9
13	Odborné, vedecké a technické činnosti	14,8
14	Administratívne a podporné služby	5,1
15	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	0,0
16	Vzdelávanie	1,0
17	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1,5
18	Umenie, zábava a rekreácia	1,6
19	Ostatné činnosti	1,8

ZOZNAM GRAFOV

Graf č.1: Hodnotenie podmienok na podnikanie	8
Graf č.2: Zmena podmienok na podnikanie	10
Graf č.3: Využitie podpory z podporných programov a iniciatív v NADSME	12
Graf č.4: Aký druh podpory využili?	14
Graf č.5: Nadmerná regulácia podnikania ako prekážka podnikania	15
Graf č.6: Hodnotenie vývoja administratívnej záťaže podnikania	17
Graf č.7: Hodnotenie úrovne elektronickej komunikácie	19
Graf č.8: Hodnotenie možností získať finančné zdroje z podporných programov	21
Graf č.9: Využitie nejakého druhu verejnej finančnej podpory	23
Graf č.10: Aký druh verejnej finančnej podpory ste využili?	25
Graf č.11: Priemerná doba úhrady pohľadávok / faktúr	26
Graf č.12: Realizácia obchodných aktivít v zahraničí	28
Graf č.13: Realizácia/ zámer realizovať obch. aktivity na jednotnom trhu EÚ alebo mimo EÚ?	30
Graf č.14: Využitie nejakého druhu verejnej podpory pre zahranično-obchodné aktivity	31
Graf č.15: Aký druh podpory pre zahranično-obchodné aktivity ste využili?	33
Graf č.16: Spokojnosť s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií	34
Graf č.17: Snaha o získanie finančných zdrojov z programov na realizáciu inovačných aktivít	36
Graf č.18: Aký druh podpory na realizáciu inovačných aktivít to bol?	38
Graf č.19: Využitie verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov	34
Graf č.20: Aké druhy podpory na presadzovanie efektívnejšieho využitia zdrojov ste využili?	41
Graf č.21: Právna forma podniku	36
Graf č.22: Počet zamestnancov	36
Graf č.23: Hlavná aktivita	37
Graf č.24: Kraj sídla	37

ZOZNAM TABULIEK

Tab č.1: Hodnotenie súčasných podmienok na podnikanie na Slovensku	9
Tab č.2: Zmena podmienok na podnikanie v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov	11
Tab č.3: Využitie podpory z podporných programov a iniciatív NADSME	13
Tab č.4: Nadmerná regulácia podnikania ako prekážka pre vaše podnikanie	16
Tab č.5: Vývoj administratívnej záťaže podnikania v predchádzajúcich dvoch rokoch	18
Tab č.6: Hodnotenie úrovne elektronickej komunikácie s orgánmi verejnej a štátnej správy	20
Tab č.7: Hodnotenie možností získať finančné zdroje z podporných programov	22
Tab č.8: Využitie nejakého druhu verejnej finančnej podpory	24
Tab č.9: Priemerná doba úhrady pohľadávok / faktúr	27
Tab č.10: Realizácia obchodných aktivít v zahraničí alebo uvažovanie o nich	29
Tab č.11: Miesto realizácie obchodných aktivít v zahraničí	31
Tab č.12: Využitie nejakého druhu verejnej podpory pre zahranično-obchodné aktivity	33
Tab č.13: Spokojnosť s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií	36
Tab č.14: Pokus o získanie fin. zdrojov z podporných programov na realizáciu inovačných aktivít	38
Tab č.15: Využitie verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov	41

DOTAZNÍK

Princíp č. 1 Podpora podnikania

o1. Ako hodnotíte súčasné podmienky na podnikanie na Slovensku? Sú podľa vás:

1. veľmi dobré
2. skôr dobré
3. skôr zlé
4. veľmi zlé
9. nevie (nečítať!)

o2. Zmenili sa podľa vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podmienky na podnikanie?

1. zmenili, teraz sú lepšie
2. zmenili, teraz sú horšie
3. podmienky sú rovnaké ako predtým
9. nevie (nečítať!)

o3. Využili ste v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov podporu z podporných programov a iniciatív Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania alebo regionálnych poradenských a informačných centier?

1. áno (*CHOĎ NA OT. 3A!*)
2. nie, ale uvažujete o tom (*CHOĎ NA OT. 4!*)
3. nie a ani nemáte záujem (*CHOĎ NA OT. 4!*)

o3A. Aký druh podpory ste využili? MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ!

1. vzdelávacie kurzy
2. poradenské služby (napr. príprava podnikateľských plánov)
3. semináre, konferencie, workshopy
4. elektronický časopis – mesačník podnikanie
5. webové služby a portály: www.MSPOnline.sk, www.ObchodnyPartner.sk
6. iné (uved'te)

Princíp č.3 Najskôr myslieť v malom**o4. Predstavuje nadmerná regulácia podnikania prekážku pre vaše podnikanie?**

1. áno, je to vážna prekážka
2. áno, je to mierna prekážka
3. nie je to žiadna prekážka
9. nevie (nečítať!)

o5. Došlo podľa Vás v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov k zníženiu administratívnej záťaže podnikania?

1. áno, došlo k výraznému zníženiu
2. áno, došlo k miernemu zníženiu
3. nenastala žiadna zmena
4. došlo k zvýšeniu administratívnej záťaže
9. nevie (nečítať!)

Princíp č. 4 Ústretová verejná správa**o6. Ako by ste zhodnotili úroveň elektronickej komunikácie s orgánmi verejnej a štátnej správy? Je podľa vás:**

1. výborná
2. dostatočná
3. nedostatočná
9. nevie (nečítať!)

Princíp č. 5 Štátna pomoc a verejné obstarávanie**o7. Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať finančné zdroje z podporných programov pre svoje podnikanie? Hodnotíte tieto možnosti ako:**

1. výborné
2. dostatočné
3. nedostatočné
9. nevie (nečítať!)

o8. Využila vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nejaký druh verejnej finančnej podpory (dotáciu, pôžičku, záruku, EÚ fondy)?

1. áno (CHOĎ NA OT. 8A!)
2. nie, ale uvažujete o tom (CHOĎ NA OT. 9!)
3. nie a ani nemáte záujem (CHOĎ NA OT. 9!)

o8A. Aký druh verejnej finančnej podpory ste využili? MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ!

1. príspevok/dotáciu zo štátneho rozpočtu
2. príspevok/grant zo zdrojov EÚ
3. zvýhodnenú pôžičku/ úver
4. poskytnutie záruky
5. daňové zvýhodnenie
6. iné (čo?)

Princíp č. 6 Prístup k financovaniu, včasné úhrady**o9. Aká je priemerná doba úhrady vašich pohľadávok / faktúr?**

1. do 30 dní
2. od 31 do 60 dní
3. od 61 do 90 dní
4. viac ako 90 dní

Princíp č. 7 Jednotný trh a Princíp č. 10 Internacionalizácia**o10. Realizujete obchodné aktivity v zahraničí alebo o nich uvažujete?**

1. áno, realizujete (CHOĎ NA OT. 10A!)
2. nerealizujete, ale pripravujete v blízkej dobe (CHOĎ NA OT. 10B!)
3. nerealizujete, ale uvažujete o vstupe na zahraničné trhy v budúcnosti (CHOĎ NA OT. 10B!)
4. nerealizujete, ani neuvažujete o realizácii v budúcnosti (CHOĎ NA OT. 11)
9. nevie (nečítať!) (CHOĎ NA OT. 11)

o10A. Realizujete svoje obchodné aktivity v zahraničí na jednotnom trhu EÚ alebo na trhu mimo EÚ? MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ!

1. na jednotnom trhu EÚ
2. mimo EÚ

o10B. Uvažujete o ich realizácii na jednotnom trhu EÚ alebo na trhu mimo EÚ? MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ!

1. na jednotnom trhu EÚ
2. mimo EÚ

o11. Využila vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nejaký druh verejnej podpory pre vaše zahranično-obchodné aktivity?

1. áno (*CHOĎ NA OT. 11A!*)
2. nie, ale pokúšali sme sa (*CHOĎ NA OT. 12!*)
3. nie, orientujeme sa na domáci trh (*CHOĎ NA OT. 12!*)
9. nevie (nečítať!) (*CHOĎ NA OT. 12!*)

o11A. Aký druh podpory pre vaše zahranično-obchodné aktivity ste využili?
MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ!

1. zvýhodnená pôžička/ úver
2. poskytnutie záruky
3. poistenie
4. poradenstvo
5. zvýhodnená účasť na veľtrhoch/výstavách v zahraničí
6. iné (čo?)

Princíp č. 8 Zručnosti a inovácie**o12. Do akej miery ste spokojní s úrovňou verejnej podpory pre zavádzanie inovácií, ako napr. s príspevkami (dotáciami), daňovými zvýhodneniami, poradenstvom, vzdelávaním a pod.? Ste:**

1. veľmi spokojný/á
2. skôr spokojný/á
3. skôr nespokojný/á
4. veľmi nespokojný/á
9. nevie (nečítať!)

OPERÁTOR, AK RESPONDENT NEPOROZUMIE SLOVU „INOVÁCIA“ VYSVETLITE MU, ŽE IDE O ZAVÁDZANIE NOVÝCH, LEPŠÍCH PRODUKTOV A SLUŽIEB ALEBO AJ VÝROBNÝCH POSTUPOV ČI SPÔSOBOV DISTRIBÚCIE A PREDAJA VÝROBKOV ALEBO SLUŽIEB.

o13. Pokúsila sa vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov získať finančné zdroje z podporných programov na realizáciu vašich inovačných aktivít?

1. áno, úspešne (*CHOĎ NA OT. 13A!*)
2. áno, neúspešne (*CHOĎ NA OT. 14!*)
3. nie (*CHOĎ NA OT.14!*)

o13A. Aký druh podporných programov to bol?
MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ!

1. príspevok/dotácia
2. daňové zvýhodnenie
3. poradenstvo
4. vzdelávanie
5. iné (čo?)

Princíp č. 9 Životné prostredie

o14. Využila vaša firma v priebehu predchádzajúcich dvoch rokov nejaký druh verejnej podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov (znižovania spotreby energie) alebo na podporu ekologických produktov a služieb?

1. áno (*CHOĎ NA OT. 14A!*)
2. nie, ale pokúšali ste sa
3. nie, a ani ste sa nepokúšali

o14A. Aký druh podpory na presadzovanie efektívnejšieho využívania zdrojov alebo na podporu ekologických produktov a služieb ste využili?
MOŽNOSŤ VIACERÝCH ODPOVEDÍ!

1. príspevok (dotácia) zo štátneho rozpočtu
2. príspevok (grant) zo zdrojov EÚ
3. zvýhodnená pôžička/ úver
4. poradenstvo
5. iné (čo?)

Triediace otázky:

1. Aká je právna forma vašej firmy?

1. živnostník
2. spoločnosť s ručením obmedzeným
3. akciová spoločnosť
4. družstvo
5. iná forma

2. Koľko zamestnancov má Vaša firma?

1. 0 až 9 zamestnancov
2. 10 až 49 zamestnancov
3. 50 až 249 zamestnancov

3. Uveďte prosím okres v ktorom sídli vaša firma.

.....

4. Ktorá z nasledovných činností je vo vašom podnikaní hlavná (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)?

1. Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
2. Ťažba a dobývanie
3. Priemyselná výroba
4. Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
5. Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
6. Stavebníctvo
7. Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
8. Doprava a skladovanie
9. Ubytovacie a stravovacie služby
10. Informácie a komunikácia
11. Finančné a poisťovacie činnosti
12. Činnosti v oblasti nehnuteľností
13. Odborné, vedecké a technické činnosti
14. Administratívne a podporné služby
15. Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
16. Vzdelávanie
17. Zdravotníctvo a sociálna pomoc
18. Umenie, zábava a rekreácia
19. Ostatné činnosti